

Terpentinsvo MILO

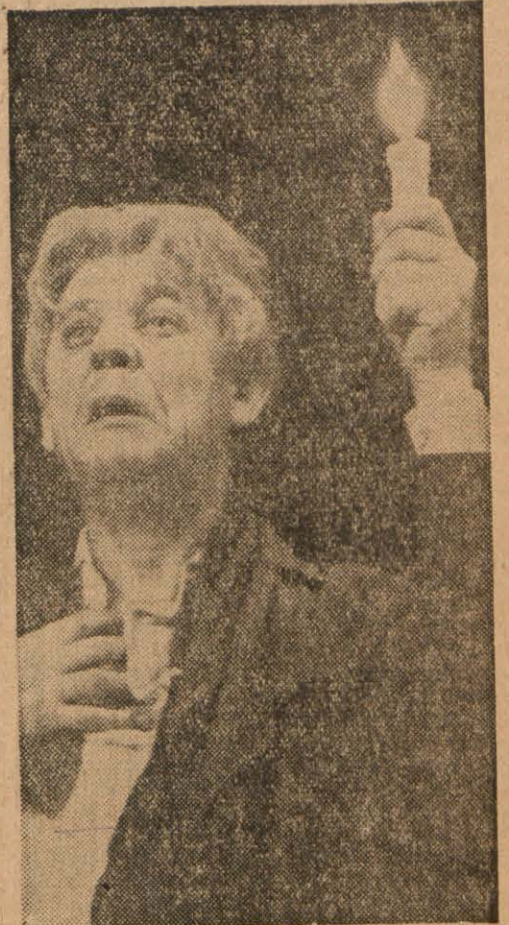
Uporabljalj vedno le naše milo - proizvod TOVARNE MILA-KRANJ

3 STRANI
CLANKOV IN SLIK
Z VSEH PODROCIJ
POLITIKE, ZNANOSTI
UMETNOSTI IN
RAZVEDRILA

TTT tedenska tribuna

**TEDNIK
»SLOVENSKEGA
POROČEVALCA«**

Cena 15 din

Moderni Diogen? — Ne! Samo naš poznani gledališki in filmski igralec Stane Sever. Berite reportažo na 7. strani!

Dobičkanosni čudež v Sirakuzi ORGIJE SUGESTIJE

NEVERJETNI DOKAZ PREBRISANOSTI, BEDE IN LAHKOVERNOSTI — KUPČIJA CVETE, DA JE VESELJE — POLITIKA PELLE IN VATIKANA NA ROVAŠ »VERNEGA LJUDSTVA«

»Tempo! Tempo! Kupite Tempo!« — ta klic se je splašal. »Tempo!« je zaslužil milijone.

Za politiko se v Italiji zanimajo največ brezposelni, oziroma brezdelni postopači. Verno — ali bolje povedano: lahkoverno ljudstvo pa ima zlasti zadnji čas vse drugačne srčne želje in potrebe. Vsak pravi italijanski katoličan bi rad v Sirakuzi, da bi na lastne oči videl — čudež... Da, saj res, kako pa je s tem čudežem v Sirakuzi, ki že tedne meša lahkovernim Italijanom glavo?

Dne 29. avgusta je preprosta — ali pa prebrisana — dnarica Antonina Giusto v Ulici degli Orti v Sirakuzi na Siciliji razglasila novico, da se je pričel kipec Madone, obošen nad njeno posteljo, solziti. Brž je pohitela po svojo svakinjo in teto, in če je kdaj veljal stari latinski rek: »Tres facient collegium.« — se je to temeljito obneslo v tem primeru. Zagnale so vik in krik, ljudstvo je drlo vkup — in čudež je obveljal, čeprav Madona iz navadne gline ni imela prav nič več solza. Ljudje so drli v Sirakuzo, v gručah, stotinah, tisočih, stotisočih... Množična sugestija in lahkovernost sta začeli slaviti orgije. Vsekakor je bilo tudi mnogo ganljivih prizorov: skrita človeška revščina in beda je pokazala svoje pretresljivo lice. Starši so prinašali svoje pohabljenе otroke. Slepi, gluhi in hromi so se vill v gorečih molitvah in prosili čudežnega ozdravljenja. Nepopisni so bili prizori vse te bede zlasti prve tedne. Nekega dne je bilo v Sirakuzi kar 70 tisoč vernikov iz vseh krajev Italije. Mestna uprava je morala na novo organizirati cestni promet, kajti vse je hitelo — in še hiti — na Evripidov trg, kamor je nadškof Baranzini neko noč po odkritju »čudeža« prenesel Madonin kipec. Seveda so za kipec uredili poseben javni oltar, ga zavarovali z močno ograjo iz železnih cevi, ga obdali z neonskimi žarnicami in razmestili četrto zvočnikov, po katerih noč in dan oznanjajo psalme in nabožne himne. Ob eni po polnoči, ko po sirakuških ulicah ne ropotajo več vozčki z oslovsko vprego in ko so temperamentni domačini že vsi sladko pospali, se vedno stoji pred kipecem gruč tistih, ki čez dan niso prišli blizu, da bi si kipec natanko ogledali.

Podnevi je okrog kipeca takšna gneča, da se je bolje umakniti v varno oddaljenost in z daljnogledom opazovati, kaj se dogaja.

Bolje šofirati kot študirati

Ugledni ameriški matematik Charles S. Rutge, dosedanji docent za višjo matematiko na univerzi v New-Jerseyu je zapustil svojo stolico in se prijavil v službo kot šofer tovornega avtomobila pri nekem gradbenem podjetju. Vzrok je bil zelo preprost: kot univerzitetni profesor je prejemal le 86 dolarjev na teden, medtem ko jih zasluži kot šofer 126. Razen tega ima Rutge kot šofer le 40 urni delavnika, kot profesor pa je porabil še enkrat toliko časa za predavanja in za priprave. Seveda novi šofer kljub temu ni popolnoma zapustil svojega študija. Reporterju je smejljivo izjavil, da se ni prijel novega poklica zaradi boljšega zaslužka, ampak da javnost opozori na sramotno slabše plače intelektualnih delavcev v Ameriki.

Zmajji na otoku White Cay

Newyorški zoološki vrt Staten Island je dobil iz Indije pet novih, doslej neznanih živali — pet živih »zmajev«. To niso iguane, kuščarji, ki jih je v tropskih predelih Amerike mnogo, temveč vrsta »Cyclura oristata«, ki živi samo še na samotnem otoku White Cay. Ta kuščar je dolg več kakor en meter, pri čemer je najdaljši njegov rep. Ima nenavadno močno glavo in telo, močne čeljusti in dolge kremplje, zaradi česar je zelo nevaren. Vzdržuje vratu in na hrbtu ima kratko grivo iz bodečih luskin, ki daje skupaj z vso njegovo obliko, tako zelo podobno stari slikam zmajev, videz sugestivne pojave predzgodovinske pošasti. Ta videz še povečujejo rdeče pičice na grivi, zelo podobne misterioznim kitajskim črkam.

White Cay je peščen osamljen otok v Indijskem oceanu, pokrit z redkim bodičastim grmičjem, kaktusji in je redka palma njegovo edino bogastvo. Kuščarji — zmajji žive od jagod teh palm kakor tudi od plodov drugih bilk, hranijo pa se tudi z mrtvimi ribami.

Slon požeruh?

Kolikokrat ste že slišali, da pravijo ljudje o nekom, ki malo je, da je kot ptiček. Vendar se vsi tisti, ki tako govorijo, ne zavedajo, da delajo pri tem veliko napako. Ptiček pojé na dan toliko hrane kolikor tehta sam. Slon, ki tehta 3000 kg, pa pojé na dan 100 do 150 kg hrane, kar pomeni, da pojé ptiček v primeru s slonom mnogo več. Torej bo mnogo pravilneje, če bomo rekli o človeku, ki malo je, da je kot slon in ne kot ptiček.

la z blagoslavljanjem mavčnih in drugačnih posnetkov kipeca. Pouličnim kolporterjem se nikoli ni tako dobro godilo in založnikom listov in brošur še nikoli ni šla pšenica tako v klasje kakor to jesen. Ampak prvenstveno pravico do propagande je senjora Giusto prodala založbi »Il Tempo«, ki je najela karabinjere, da varujejo najbližje okolice kipeca pred vse preveč radovednimi poročevalci drugih založb in listov. Prodajalci spominkov in odpadkov prodajajo svoje izdelke na tekočem traku po 7500 lir, — in res, vse gre v denar kakor sveže pečene žemlje...

Ob nedeljah je Sirakuza nekakšno čudno središče dirkačev iz vse Italije. V to sicer znano, a doslej vendar le bolj malo obiskovano pristaniško mesto hité kolone avtobusov, avtomobilov, vesp in oslovskih zapreg. Iz Amerike pa so prileteli najbolj goreči Italijani — z letali... Prenočujejo pod šotiri ali pa kar na cesti, pred kipecem. Hoteli in gostišča so seveda polni do zadnje luknje pod streho. In preprosto, res skromno kosilce stane nekrsčanskih 1000 lir. Ni čudno, da premnogi verniki polagajo pred kipec — svoje prazne denarčice in potrpežljivo čakajo, kdaj bodo uslišani, kar bi bil zares čudež vseh čudežev... In ker se to ne zgodi, po malem upada naval na Sirakuzo. Trezni svet se temu ne čudi. Nasprotno! Prav v sirakuški komediji ima en dokaz več, kako lahko je Vatikanu in Pelli voditi takšno politiko, kakršno vodita v imenu »vernega italijanskega ljudstva«.

V tej številki:
Druga nagrada križarka
SIAM
Izza kulis II. svetovne vojne
Vrata v vseмирje
Ingrid Bergman kot princesa Hamlet

S fotografiskim aparatom od Jadrana do Mehike

Znani beograjski fotoreporter in novinar Bogoljub Cikota je v dobrih 20 letih svojega novinarskega dela prepotoval s fotografiskim aparatom skoraj ves svet.

Njegova potovanja niso bila lahka. Na njih si je sproti služil za nadaljnjo pot in pri tem je moral tudi mnogokrat menjati poklic ter se oprijeti najrazličnejših del od novinarja in fotoreportaža do šoferja in monterja, organizatorja javnih predavanj in koncertov do snemanja razburljivih dokumentarnih kratkometražnih filmov med Indijanci in Inki, do tavanja s karavanami po prostranih pustinjah.

Svetovna prvaka v tenisu

...seveda v živalskem svetu. Ta dva šimpanza sta se pričela zelo resno ukvarjati s tenisom in obetata, da se bosta tega sporta tudi naučila.

»Čudež« znanosti

Dva ameriška inženirja sta izdelala röntgenski aparat, ki je tako majhen, da se ga lahko spravi v hladni žep. Ta aparat bo služil predvsem za vojaško uporabo in sicer za takojšnjo zdravniško intervencijo v primeru nesreč, ki se zgodijo daleč od bolnišnic ali klinik. S tem aparatom, pa čeprav je tako majhen, se da odlično ugotoviti zlom kosti, ali pa opazovati, kako globoko se je zaril izstrelek.

Državljanji! 22. novembra izpolnite svojo dolžnost!

Volitve in naš človek

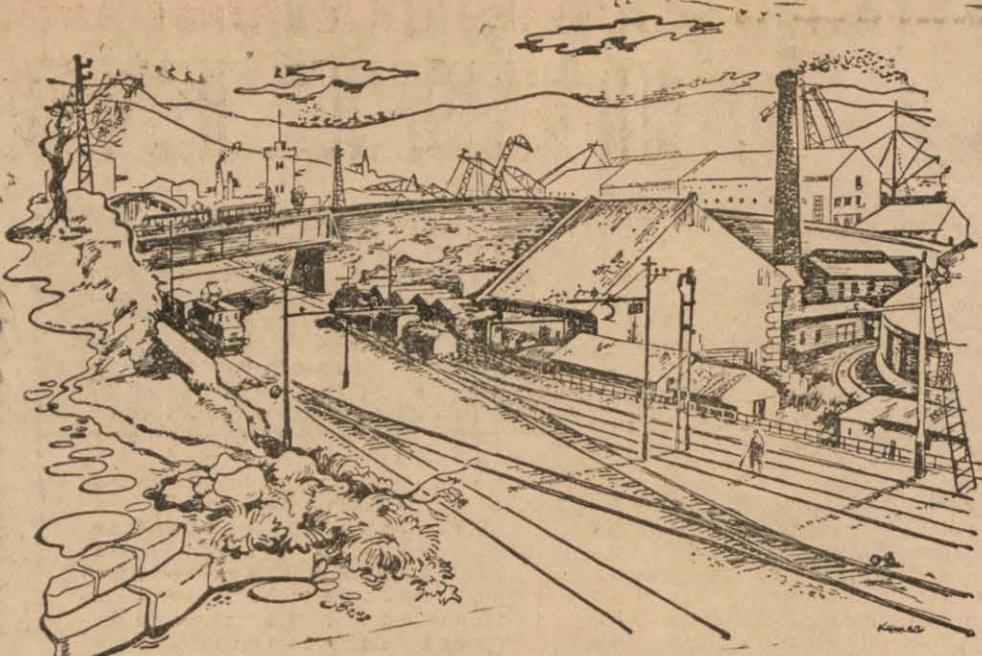
V zadnjih osmih letih smo državljani Jugoslavije tretjič povabljeni, da izvršimo častno in odgovorno državljansko dolžnost. Prvič je bilo to leta 1945, po smrti parlamenta, ki je uzakonil pridobitve osvobodilnega boja. Drugič pred tremi leti, ko smo glasovali za novo skupščino; te volitve so potekale v znamenju borbe za obrambo svobode in neodvisnosti domovine pred napadalnostjo Sovjetske zveze in njenih izpostav na vzhod. Na sedanje volitve stopamo potem, ko sta i prva i druga skupščina uspešno opravili zaupne naloge in nastaja pri nas novo razdobje, kateremu mora dati polnega razmaha in sprostitve novo izvoljeni parlament.

Program in značilnosti novega razdobja so znane in jasne. V tem programu stopa v osrednje naš človek. Njegov doseganje pravice v družbenem življenju, ki so zapisane v ustavnem zakonu, bo morala nova skupščina samo še razširjati. Skrb za splošen gospodarski razvoj, s tem pa predvsem izboljšanje življenjske ravni vsakega delovnega posameznika, je druga naloga neposredne prihodnosti. Sprejemanje takih zakonov in ureditev, ki bo do največje možne mere sproščala iniciativo osnovnih organizmov družbe, da bi v njih državljani sami določali o razvoju svojih krajev in napredka sploh, je nadaljna točka delovnega programa nove dobe.

Letošnje volitve pa imajo poleg vsega še eno posebno obelježje: Prav te dni bomo težak boj za priznanje naših osnovnih narodnih pravic na Svobodnem tržaškem ozemlju. V tem boju bomo toliko bolj uspešni, kolikor bolj bomo enotni. Volitve 22. novembra so priložnost, da to enotnost in odločnost jasno pokažemo. Vsakdo, ki bo v prihodnjih dneh razpravljal s predstavniki jugoslovanskih narodov o naših zahtevah glede Trsta, bo moral vedeti, da za temi zahtevami ne stojijo samo zastopniki naše države, marveč vsi tisti milijoni jugoslovanskih narodov, ki so 22. novembra s svojo udeležbo na volitvah jasno izjavili, da zavračajo diktat velikih nadmali, da odklanjajo neenakopravne odnose med državami in da so pripravljeni za svoje pravice in za uveljavljanje poštenih načel v mednarodnih odnosih biti odločni do skrajnosti.

Našo generacijo čakajo v prihodnjih letih mnoge težke naloge. Naša država se približa iz zaostalosti k blagostanju... Mi še nimamo električnih vlakov, asfaltiranih cest, dovolj udobnih stanovanj, šol, bolnišnic, nimamo še dovolj industrije in maršičesa nam še primanjkuje. Toda imamo nekaj drugega: veliko priidnih rok in pametnih glav. Ljudje so naše največje bogastvo! Ti ljudje bodo ustvarili vse drugo...

Glasujemo 22. novembra tako, kakor to zahteva od nas čas in odgovornost pred zgodovino!

Po neuspelem poskusu ponovitve reškega danuncijevskega udara v Trstu se je v tem tednu italijanska vlada skušala otrestiti odgovornosti za tržaške nerede, ki so v vsem svetu naleteli na ostro obsodbo. Vladi je pri tem pomagala tudi Togliatti, ki je zvrčal odgovornost na nekatero »provokatorje«, ki so nameravali nacionalistično manifestacijo spremeniti v fašistično. Italijanski vladajoči krogi so po neredih v Trstu skušali doseči razkol med Londonom in Washingtonom, ko so krivdo za tržaške »rtive« pripisovali zgolj Angličem ter zahtevali odstavitve generala Wintertona. Na ta poskus je takoj odgovoril ameriški zunanji minister Dulles z izjavo, da ima general Winterton popolno podporo ZDA, nakar je Pella umaknil svojo prejšnjo zahtevo z izjavo, da italijanska vlada ni »uradno« zahtevala odstavitve Wintertona.

Hkrati s Togliattijevo podporo Pelli so se tudi tržaški kominformovalci še bolj zbližali s fašisti in irendentisti ter so bili pri zadnji seji tržaškega občinskega sveta ponovno deležni pohvale fašistov, ker so po načelu »obrambe človeških pravic« skupno z ostalimi irendentistiškim blokom glasovali za resolucijo, ki zahteva izpustitev vseh aretiranih provokatorjev in protestira zaradi »opustošenja sedeža MSI« (italijanskega neofašističnega gibanja). Največje zasluge za fašistično pohvalo si je pridobil sam Vidali, ki je grajal nedavne nerede, ker so bili premalo protijugoslovanski.

V Londonu in Washingtonu so ponovno poudarili nujnost konference o Trstu. Zelo živahna je bila diplomatska aktivnost v zvezi z novimi jugoslovanskimi predlogi, ki se tičejo tehnične priprave konference. Maršal Tito je v svojem nedeljskem govoru ponovno odločno zavrnil italijansko zahtevo, da bi morala Italija pred konferenco dobiti čeno »A«, kakor tudi predlog o plebiscitu. Dejal je, da je treba posebej obravnavati vprašanje Trsta in posebej vprašanje ostalega dela cone »A«, ki je popolnoma slovenski in mora pripasti Jugoslaviji, dočim je za Trst ponovil predlog o internacionalizaciji. Od zavetnikov je zahteval, da vzamejo stvar resneje v roke in da se ne opravičujejo več z raznimi diplomatskimi zvijačami ter je poudaril, da pride zdaj v poštev edinole pravilna razdelitev ozemlja, ki bi lahko vsaj deloma zadovoljila jugoslovanske koristi. Maršalove besede so zelo ugodno odjeknile v inozemstvu.

»Demokracija« na Filipinik

Ceprav so Filipini od leta 1947 neodvisna republika, vendar je washingtonski vpliv na tej otoški državi ostal približno tak, kakršen je bil pred »neodvisnostjo«. Strateški položaj Filipinov na Pacifiku je namreč vreden vse pozornosti... Nihče ni zanikal, da so volitve leta 1949 potekale v znamenju terorja, pri letošnjih volitvah

pa so zlasti ameriški listi na veliko pisali, kako se je utrnila na Filipinik demokracija. Glavni dokaz za to trditev naj bi bil poraz dosedanjega gospodarja Filipinov Quirina in volilna zmaga njegovega nasprotnika Magsaysaya. Prvi je bil general in predsednik »liberalne« stranke, drugi pa voditelj nove nacionalistične stranke in tudi general, Magsaysay je osnoval novo stranko po zgledu Cankajskove nacionalistične stranke, »odlikoval« pa se je kot minister za vojsko v bojih s filipinskimi uporniki, organiziranimi v kominformovski skupini Hukbalahap. Magsaysayjevo zmago so ameriški listi proslavljali kot dokaz, da Filipinci »mislijo s svojo glav« in da so volitve potekale v redu, čeprav je prišlo med volitvami do obojestrnih spopadov. Toda ti spopadi med »liberalci« in »nacionalisti« se tudi po volitvah nadaljujejo, pri čemer tudi uporniki izkoriščajo nastali položaj. Skratka: eksperiment s presejanjem »ameriške demokracije« na azijska tla se ni posebno izkazal; Magsaysay je morda še bolj »ameriški« kot Quirino, toda do demokracije je tako v prvem kot v drugem primeru še precej daleč...

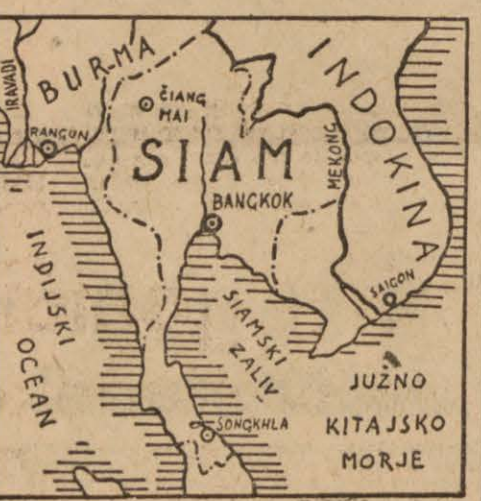
Dobra kupčija

Pri pogodbi med ZDA in Francovo Španjo o ustanavljanju ameriških oporišč v Španiji je po naključju zelo dobro odrezala tudi — Argentina.

Leta 1948, ko je bila Francova Španija še na črni listi nazadnjaških fašističnih držav, je Argentina s Španijo sklenila prijateljsko pogodbo. Blokirani Španiji je Argentina pošiljala žito in meso, Franco pa je za odškodnino svojemu latinskemu bratu prepustil pristanišče Cadiz v uporabo za 50 let. O tem je bila sklenjena posebna pogodba, ki je nalagala Argentini samo tako imenovano simbolično odškodnino za uporabo pristanišča. Argentina je plačevala na leto samo po en pezos simbolične najemnine. Ker se je zdaj po pogodbi med ZDA in Francovo Španijo izkazalo, da je pristanišče Cadiz Amerikanom zelo potrebno, je Franco Američane opozoril na staro pogodbo z Argentino iz leta 1948 in simbolični znesek enega pezosa na leto bo Argentini od ZDA valoriziran s sto-soči dolarjev.

Ultimat generala Timaja

Komična in tragična igra pri repatriaciji korejskih ujetnikov so tako imenovana prepričevanja tistih ujetnikov, ki nočejo biti repatriirani. Za prepričevanje ali spreobračanje so določili posebne šotore, kjer obdelavajo danes kitajski, jutri pa severnokorejski poblaščenici ujetnike svoje narodnosti, ki se ne marajo vrniti domov. Komisiji, ki prisostvuje prepričevanju, predseduje indijski general Timaj, ki pa se je zdaj »prepričevalnih« procedur temeljito naveličal. Dogajalo se je namreč, da so prepričevalci danes zahtevali, da jim komisija predstavi cele čete ujetnikov, naslednji dan pa so posamezne ujetnike ure in ure mučili s svojim spreobračanjem. Da bi bilo takih procedur konec, zahteva zdaj general Timaj, naj na dan zasllišjo po 500 ujetnikov iz obeh ločenih taborov, ali pa naj vsakega posebej vprašajo samo, če je za ali proti repatriaciji. Njegov ultimati je upravičen, je pa veliko vprašanje, če bo učinkoval.

eden izmed kitajskih nacionalističnih generalov Li-Mi.

Ceprav se politija ne bori s tihotapci in kuomintangskimi agenti, se pa redno spopada z enotami siamske vojske. Letos v januarju sta se ti dve »vojski« udarili pri Bamrung-Muangu. Pravijo, da je zaradi teh razmer že mnogo oficirjev in podoficirjev zbežalo v Burmo.

Uradnih izjav je mnogo, ki zahtevajo, naj se sile kitajskega nacionalističnega generala Li-Mija umaknejo tako iz Burme kot iz severozahodnih delov Siama, ne ukrepano pa ničesar, da bi to izvedli. Celo nasprotno: ljudje morajo na tem področju s prislilnim delom graditi ceste vojaškega značaja. Te ceste pa uporabljajo kuomintangske čete za boji proti silam burmanske vlade, na drugi strani siamsko-burmanske meje.

Hitler protestira proti filmu o Hitlerju

Proti predvajanju novega nemškega filma iz nacistične dobe »Od dvanaajste do pete ure«, je protestiral — Hitler. To seveda ni Adolf Hitler, temveč njegov bratranec Alojz, ki živi v Hamburgu. Filmskem podjetju v Münchenu je v svojem protestnem pismu napovedal tožbo, če bo napovedani film predvajan, ker so z njim užaljeni sorodniki Adolfa Hitlerja. Za sorodnike, ki naj bi bili upravičeni do take tožbe, pa je poleg samega sebe navedel samo sestro Adolfa Hitlerja, Paulo Wolf, ki živi v Berchtesgaden, medtem ko odreka sorodstvo z Adolfom Hitlerjem Gerti Fegelein, ki je sestra Eve Braun, s katero se je Hitler poročil pred svojo smrtjo.

Advertisement for 'Onalitas Daktil' carbon paper, featuring the brand name and 'KARBON PAPIR'.

Cerkveni davek

Na svojem potovanju po Avstriji sem prišel v stik z najrazličnejšimi ljudmi, ki so mi tako ali drugače povedali marsikaj zanimivega o svoji domovini. Tako sem slišal tudi precej šal, največ seveda na rovaševade, okupacijskih oblasti in cerkve.

Neko — (baje resnično) — zgodbico, ki je prav značilna za razmere in življenje v tako nadvse pobožni Avstriji sem si celo zapomnil.

V Avstriji mora vsak krščen državljani plačevati cerkvi davek. Te dajatve krijejo ogromne izdatke, ki jih vsako leto porabi mogočna cerkvena organizacija. Višina davka se odmerja po dohodkih in ga mora plačati vsakdo; samo tistemu, ki uradno izjavi, da izstopa iz katoliške vere, ga ni treba plačati.

Pri pregledu spiska župljanov smo ugotovili, da ste dolžni plačati naši fari še 200 šilingov davka.

Pozivamo Vas, da plačate omenjeno vsoto v roku 8 dni in se s tem izognete posledicam.

Za župniški urad: Römer I. r.

Gospod Niese, hud socialist, — nikakor ni bil pripravljen plačevati za svojo vero tudi davek! Začutil se je malce prizadetega.

Table with columns for RACUN and amounts: 5 krat striženje 80 S, 5 krat britje 60 S, 5 krat močenje 30 S, 5 krat mazanje 30 S.

skupaj 200 S

Pozivam Vas, da plačate omenjeno vsoto v roku 8 dni, da se izognete posledicam.

Niese, brivec.

Štrahno razburjen priteče g. Römer, ko je dobl račun, k suhljatemu brivcu! »Kaj pa si drzneš! Kako morete meni poslati takle račun, saj še nisem prestopil praga vaše brivnice! Nikoli se nisem ne bril in ne strigel pri vas! To je pobalstivo! To je žaljenje cerkvenih dostojanstvenikov!«

»No, no gospod župnik —, miri brivec,« saj tudi jaz ne prestopim praga vaše cerkve in ne jemljem ne blagoslovov in ne hostij, pa vendar vam naj plačam vse to.

Ce pri meni plačajo le tisti, ki se strižejo in brijejo — naj še pri vas samo tisti, ki jedo hostije in požirajo blagoslove!« C. A.

POLITIČNI PORTRETI

Theodor Körner avstrijski državni predsednik

Po spoštovanju in ugledu doma in v tujini, po uspehih pri reševanju raznih političnih vprašanj in tudi po starosti nad 80 let bi mogel najti avstrijski državni predsednik Theodor Körner vrstnike med drugimi sodobnimi državnikoma, ne more pa najti vrstnikov po življenjski poti, ki ga je pripeljala na najvišje mesto v državi. Na svoji življenjski poti, ni namreč pokazal Theodor Körner nobene take politične aktivnosti in ambicije, ki je do uspehov pomagala in še pomaga mnogim drugim državljanom.

Nekateri opisovalci njegovega življenja so dobro zadeli, ko so naglasili, da posnema zgled svojega prednika, znamenitega nemškega pesnika Theodorja Körnera, ki je v svoji poeziji združeval zvenket orožja s hrepenenji klci miru in sprave. Sedanjí avstrijski državni predsednik sicer ni poet, temveč realist, posnema pa je že kot oficir nekdanje avstrijske monarhije zgled svojega pesniškega prednika, ko je že takrat, ko je služboval pri nekem bosenskem polku, in pozneje, ko se je bojeval na soški fronti, iskal uteha svojemu idealizmu v filozofskih knjigah, kar ga je zbližalo in združilo z delavskim gibanjem.

Po razpadu avstrijske monarhije je bil Theodor Körner v prvih vrstah tistih avstrijskih oficirjev, ki so poznali, da je s staro monarhijo tudi konec raznih prednosti oficirskega poklica ter da se je treba pripraviti na novo življenje in delo v mladi avstrijski republiki. Na novo življenje se je pripravil z vnetim obiskom raznih predavanj in tečajev, v obrambo avstrijskega proletariata in demokratske republike pa je organiziral vojsko, ki je imela svoje strokovne organizacije ter je bila včlanjena v zvezi avstrijskih delavskih strokovnih organizacij. Njegovo veliko delo so uničili avstrijski klerofašisti, ki so pripravljali nacistično oblast nad prvo avstrijsko republiko.

Körnerja so preganjali klerofašisti in nacisti, po drugi svetovni vojni pa je svoje delo nadaljeval prav tam, kjer je bilo ustanovljeno in na videz za dolgo dobo upi-čeno od nasilja.

To so mejniki njegove življenjske poti, njen vzpon na važno in odgovorno mesto državnega predsednika pa je najbolj označen za razliko od življenjske in politične poti mnogih drugih sodobnih državljanov, z naslednjimi dejstvi:

Theodor Körner je bil general, a ni nikdar niti mislil na vojaške zarote ali celo na državne udare, ki bi mu pripomogli do oblasti.

Za državnega predsednika so ga kandidirali socialisti, volili pa so ga tudi volivci drugačne politične opredelitve v spoznanju, da potrebuje država na volilnem mestu moža, ki je po svojem življenju in delu tesno združen z Avstrijo.

Častnega doktorata je bil Theodor Körner bolj vesel kot pa izvolitve za državnega predsednika, dokazuje pa z vnmno in požrtvovalnostjo, da je v polni meri vreden obeh priznanj. —tg.

Nagib vé, kje je denar

Egiptovski revolucionarni svet je pod vodstvom generala Nagiba sklenil zaplembo vsega premoženja nekdanje kraljevske družine. S tem bo prizadetih okoli sto članov dinastije Mohamed Ali, ki so vsi milijonarji. Premoženje kralja Faruka je bilo, kakor znano, že zaplenjeno, kolikor ga je v Egiptu.

Revolucionarni svet je že vse ukrenil, da bo njegov sklep v najkrajšem času izvršen.

Gospod Römer, predstojnik mestne fare, je pregledal spisek tistih, ki še niso plačali davka. Med njimi je našel tudi gospoda Nieseja, mestnega brivca.

Z odločno kretnjo mu napiše poziv:

Truman — zaščitnik sovjetskega vojuna?

Eisenhowerova popularnost polagoma peša, demokratska stranka žanje pri volitvah uspehe, republikanska večina v senatu je šla po vodi, volitve v predstavniki dom pa ne kažejo nič dobrega za vladajočo stranko. Skratka — republikancem se položaji majoje, stranka Trumanova in Stevensona pa resno upa, da bo spet prišla na oblast. Da bi zavrnili ta opozicijski val, so republikanski politiki posegli po že preskušenu sredstvu: sprožili so politični škandal...

Pravosodni minister v sedanji vladi je namreč obtožil samega bivšega prezidenta Trumana, da štiti »sovjetskega vojuna« Dexterja Whita, visokega uradnika v finančnem ministrstvu. Truman je temu človeku baje zaupal odgovorne državne posele kljub temu, da ga je F. B. I. — Državna protivojunska služba — obvestila, da ima podatke, ki kažejo, da je White — vojhun tuje velesile.

Afera je torej popolna. Vanjo so zapleteni najvidnejši predstavniki ameriškega političnega življenja, v prvi vrsti Truman in njegovi najožjji sodelavci. Zaradi tega se je vnel hud boj: republikanci zenejo neverjeten hrup in kažejo s prstom na »zaščitnike vojunov«, demokrti pa se proti temu nenavadnim obdolžitvam branijo, kakor pač morejo...

Namen je bil torej dosežen! Vsa Amerika govori o tej aferi. Ce se bo napolisel ugotovilo, da gre za »pomoto«, bo vendar ostalo nekaj blata na najvidnejših imenih demokratske stranke. Kakšen bo konec te umazane storije sicer ne vem, kajti tudi sicer bo težko najti pameten zaključek: Dexterja Whita ni več med živimi. Ze pred leti ga je pobrala kap! Mrtni pa ne morejo govoriti ne zase ne proti sebi...

Churchillovi spomini

Prav te dni je izšla zadnja knjiga Churchillovih spominov na drugo svetovno vojno — »Triumf in tragedija«. Ta knjiga, v kateri britanski ministriški predsednik opisuje zadnje dogodke v vojni, je zbudila veliko zanimanje. Toda ta knjiga je tik pred izidom doživela svoj popravek: ko so bile oddisnjene prve pole, je Churchill zahteval, naj mu jih predložijo v popravek; pri popraviljanju je ubližil vrsto kritičnih pripomb o vlogi generala Eisenhowera? Zakaj? Prav tiste dni je Dwight Eisenhower postal predsednik ZDA. »Zgodovino« je bilo potrebno — korigirati...

TEDENSKI PREGLED

LA PAZ, 10. nov. — Vladnim četam je uspelo zatrejti upor, ki je bil naperjen proti sedanji vladi.

ATENE, 2. nov. — Grška vlada je odgovorila na sovjetsko noto, v kateri je Moskva protestirala proti ameriško-grški pogodbi.

DUNAJ, 12. nov. — Ob zaključku jugoslovansko-avstrijskih razgovorov je bil objavljen komuniké, ki poudarja razvoj prijateljskih zvez med Jugoslavijo in Avstrijo.

DUNAJ, 13. nov. — Avstrijski zunanji minister dr. Gruber je zaradi nesoglasij znotraj Ljudske stranke, do katerih je prišlo po objavi Gruberjevih političnih spominov, podal ostavko.

SAARBRÜCKEN, 13. nov. — Posarski parlament je z dvema glasovoma večine ratificiral pred kratkim sklenjeno francosko-saarsko pogodbo.

MOSKVA, 13. nov. — Sovjetski zunanji minister Molotov je na tiskovni konferenci ponovil že znane pogoje sovjetske vlade za sklicanje konference velesil.

ANKARA, 14. nov. — Italijanski ministriški predsednik Pella je bil na enodnevem obisku v Turčiji.

BEOGRAD, 15. nov. — Predsednik republike Josip Broz-Tito je imel velik govor, v katerem je poudaril, da je izhod iz nastalega zapleta okrog Trsta samo v pravilni razdelitvi Tržaškega ozemlja.

PARIZ, 16. nov. — Zahodne velesile so izročile sovjetski vladi odgovor na nedavno sovjetsko noto glede konference med velesilami.

BEOGRAD, 17. nov. — V Beogradu so se končali razgovori med predstavnik generalnih štabov Jugoslavije, Turčije in Grčije.

ZDRUŽENI NARODI, 17. nov. — Politični odbor je že tretjič preložil glasovanje o resoluciji glede razorožitve.

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL »NAS TISKE«. Odgovorni urednik dr. Dušan Savnik. Tiska tiskarna »Slovesnega poročevalca« v Ljubljani. Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 7, telefoni: 23-521, 23-522, 23-524, 23-525 in 23-526. Interni telefoni: 23. Uprava, narodniški in oglasni oddelek: Ljubljana, Passaž nebotični.

Nasa zgodba pripoveduje, kako sta dva moža, prežeta z eno samo željo in nepremagljivo voljo, dosegla vrh Everesta in se srečno vrnila k svojim tovarišem. Pravezprav to ne bo cela zgodba — kaj vzpon na Mount Everest ni delo enega dne in tudi ne delo tistih kratkih nepozabnih tednov, v katerih smo se pripravili in povzpeli na vrh. V resnici je zgodba o vztrajnem in požrtvovalnem delu mnogih ljudi v dolgih letih.

Zakaj je bilo to goro tako težko premagati? S kakšnim orožjem se je lahko tako dolgo upirala človeku? Ko smo se v zadnji jeseni pripravljali za spopad, je bila pravezprav pred nami samo še ena nerešena uganka. Zadnjih tri sto metrov! Ali ni čudno, da je v višini 8.500 metrov stala meja, ki je niso mogli prekoriniti niti ljudje kot Norton, Smyth, Lambert in Tensing. Mnogi so poskušali že pred nami in vendar niso uspeli. Toda vsi so se vrnili z razveseljivo novico: teren je prehodni! Torej ni vrtoglavih sten, katerih ne bi bilo mogoče preplezati, niti neprehodnih plazišč. Težave so druge. Razdelili bi jih lahko na tri dele: višino, vreme in šele potem naporno plezanje. Poglejmo si najprej, kaj je z višino.

Razredčeni zrak, ki obdaja ves vrh Everesta in seveda tudi vsak drug visok vrh, otežkoča dihanje po terenu, ki je še mnogo enostavnejši kot teren pod vrhom našega cilja. Pomanjkanje kisika polagoma slabi vse naše telesne in duhovne sposobnosti, postane pa v večjih višinah smrtno nevarno. Človek je že mnogo prej ugotovil, da se je mogoče do neke določene višine aklimatizirati. To je bil za nas odločilni dejavnik, vendar ne odločilen, zakaj prvi višini nad 8.000 metrov se ni mogoče več prilagoditi. Če prekorajite 7.000 metrov in se bližate 8.000, postane telo nepoučilno. Mišice se neverjetno hitro utrudijo in koža postane občutljiva tudi že za najmanjše toplotne spremembe. Nobenega pravega apetita in žeje ne čutite in normalno stanje vam ne pomeni nobenega olajšanja. Zato je bilo eno izmed glavnih pravnih naših odprav: ostati čim manj časa v bližini vrha. Če zdaj pomislite, da je bil naš cilj skoraj za 2.900 metrov višji, kot je ta dovoljena meja, in da je bilo potrebno teh 2.900 metrov preplezati v čim krajšem času, to se pravi, največ v dveh dneh, si lahko predstavljate, kakšna naloga je bila pred nami.

Naslednji problem, ki je le malo manj važen, je vreme. Priložnost za vzpon na vrh Mount Everesta se nudi komajda nekajkrat — ne v enem — marveč v celi vrsti let. Pozimi pihajo od novembra do marca ledenomrzli severozahodniki s hitrostjo do 140 km na uro. Ti brijejo po severnih obronkih in namečejo sneg po južnih pobočjih. Lahko rečemo, da je v tem času gora nepremagljiva. V zgodnjem poletju, včasih konec maja, včasih začetku junija, pa nastopi nov, važen faktor na Himalaji: monsumi. Monsum je topel, vlažen veter, ki prihaja iz Bengalskega zaliva in nameče neverjetne količine snega po vseh himalajskih vrhovih. Ta veter pihava navadno do konca septembra. Torej

John Hunt

Vodja odprave John Hunt je napisal knjigo: VZPON NA MOUNT EVEREST

Kako so ljudje premagali najvišjo goro sveta

V kratkem bo izšla v Londonu knjiga »Vzpon na Mount Everest«. Napisal jo je John Hunt, človek, ki je v zadnjih dvajsetih letih storil največ za en sam cilj: da bi stopila človeška noga na vrh najvišje gore sveta. Hunt je bil tudi vodja zadnje ekspedicije, ki je premagala Mount Everest. V izvirnih bomo prinesli nekaj zanimivih podrobnosti iz njegove knjige.

ostane le malo časa: april in maj, polovica septembra in oktober.

Cerprav tretja zapreka, naporno plezanje, ni tako važna kot prvi dve, je vendarle v neposredni zvezi z njima. Gotovo so sicer druge vrhove, na katere se je težje povzpeli. Toda tudi Mount Everest ni igrača. Everest predstavlja gorsko skupino, ki se vleče vzdolž nepalsko-tibetske meje. Vrhovi te skupine oklepajo na zahodnem delu skrito dolino, ki je pravi čudež gorske arhitekture. Orjaška dolina se vzpenja počasi od 5.700 na 6.600 metrov v zahodni smeri. Ob njenem vrhu se vzpenja kamniti stožec Lhotse 8.100 metrov visoko. Če gledamo proti vrhu doline, je Everest na levi strani. Na nasprotni strani pa jo zapira Nuptse, ki je prej greben kot gora, visok pa je okrog 7500 metrov. Dostop v to dolino je neverjetno težak. Ledenik Khumbu, ki drsi po tej dolini, se v njenem dnu zvije v skoraj pravem kotu in pade strmo na orjaško melišče — in to je edini dostop.

Naš neposredni cilj je bilo sedlo med Lhotsejem in Everestom, ki smo ga imenovali kar Južni prelaz. Vzpon na to sedlo je sicer težaven, ker je dostop pokrit z globokim snegom in zelo strm, toda ni nemogoč.

Ostanek vrha bo naloga posameznih plezalcev. Vsa naša naloga bi bila torej v tem: priti čimbolj zgodaj na ledenik Khumbu in čim bolje izkoristiti obdobje lepega vremena, dobiti čimveč časa za trening, ki se bodo povzpeli na vrh, in to na terenih, ki naj bodo čimbolj podobni vrhu naše gore, in končno, ostati čim manj časa na sedlu pod vrhom, samo toliko časa, da se bo vsaj ena naveza povzpela na vrh.

Na teh glavnih predpostavkah smo gradili teoretični načrt za nastop. Sam vzpon smo razdelili na dva dela: na pripravljalni del, ki je obsegal postavljanje zadnjega preskrbovalnega taborišča na Južnem prelazu in drugega dela, ki je predstavljal vzpon na vrh. Prvi del naj

bi trajal največ tri tedne, drugi del pa v najboljših pogojih sedem dni.

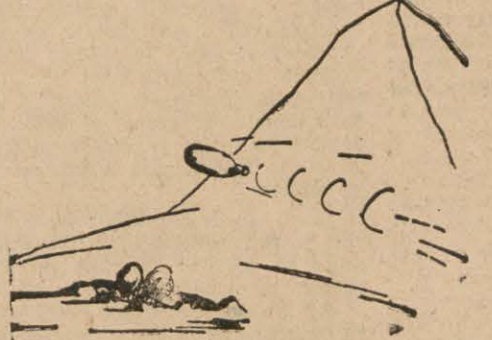
Pot nas je vodila proti vzhodu po naravnih poteh — koritih himalajskih rek. Pribljali smo se čez oble griče in skozi globoke doline, čez razpenjene hudournike in široke, mirno tekoče reke, ki so prihajale iz daljnih gora. To je širna dežela in nad njo kraljuje mogočen gorski masiv. Rodovitna je in posejana s prijaznimi vasicami. Ob naši poti je bilo vedno dovolj ljudstva. Dekleta v slikovitih nošah, z velikimi uhani, steklenimi zapetnicami in rdečimi ogrlicami. Ko smo se vzpenjali po nizkih grebenih, smo zahajali v cele gošče rododendroma, resja in nizkega bodičevja. Do višine 3.000 metrov nas je spremljal gozd. Tu in tam so ga poživiljale bele magnolije z opojnim duhom, ki so padale na stezo pred nami, in živobarvni ptiči, kakršnih ne srečate nikjer drugje na svetu.

Bolj ko smo šli proti vzhodu bolj mogočni so postajali orjaški vrhovi in vse bolj stvarni. Tako dobro se še spominjam, kako smo se petega dne povzpeli na prelaz, ki je bil okoli 2.500 metrov visok in nam je odprl čudovit razgled proti severu. Mogočna skupina Gauri Sankarja z najvišjim vrhom Menlungtse, ki se dviga več kot 7.000 metrov v modro nebo, je stala neposredno pred nami. Ustavili smo se za dobre pol ure in govorili o vseh mogočih in nemogočih smereh, po katerih bi se dalo priti na vrh. Nekaj dni pozneje smo iz podobnega grebena strmeli v Mount Everest, ki pa je bil še vedno daleč na severovzhodu, z vrhom, zavitim v megličast oblak — vihar je razpršil sneg na njegovih pobočjih. Marsikdo od nas je takrat zlezal na drevo, da bi čim bolje videl to goro našega hrepenenja.

Ko smo se srečali, smo bili komajda znanci. Toda že po prvih dneh skupne poti smo postali trdni prijatelji. Navadili smo

se drug na drugega in to je bil važen faktor za naš podvig. Naši pogovori so se sukali v začetku samo okrog ene strani. Nič ne ve, kolikokrat sem se zapletel s Hillaryjem in Evansom v vse mogoče ugibanja in narčne in zdi se mi, da nisem nikdar počival, zakaj tudi ko sem ležal v velikem šotoru in ogledoval speče tovariše, sem napeto premišljeval o tem, kaj bo z nami.

Toda po nekaj dneh ni bil več Everest edina vsebina naših razgovorov. Westmacott, Band in Bourdillon so se pričeli nenadoma pogovarjati o navdse težavnih vzponih po nekih skalicah v severnem Walesu. Potem se je Stobart spomnil svojih navdse zanimivih doživljanj med divjimi zvermi v Afriki in nam pričaral pred oči čudovit sliko daljnega juga. Lowe je bil vedno resen in je tudi debatiral samo

o resnih stvareh. Nič boljšega ni prizadejalo kot borba med nesrečnimi učitelji in neposlušnimi učenci na njegovi šoli. Toda včasih je postal čisto drugačen in takrat smo se mu nasmejali do solz. Greg je stalno fotografiral, Noice pa je dan za dnem nekaj pisal v svojo veliko beležnico. Upam, da bomo nekega dne še brali, kaj je napisal; navadno se je zavlekel v šotor ali pa v kako gosto grmovje, da bi ga nihče ne motil. Vse te posamezne modrijane pa je tu in tam zmotil metulj, za katerim sva se poglala z Westmacottom, kobolica, ki je bila tolikšna, da jo Band ni mogel stlačiti v svojo zbiralno škatlo, ali ptič, ki je nenadoma zapiskal nekje v grmovju. Včasih smo se pogovarjali tudi o zelo prozaičnih stvareh, vsa mogoča jedila so se mešala v najbolj nemogoče debate. No, bili smo res pisana družina.

Devetega dne našega pohoda smo prišli čez 2700 metrov visoki prelaz v področje Sola Khumbu, domovino naših Serpasov in s presenečenjem opazili, da se je značaj pokrajine povsem spremenil. Pobočja so postala bolj strma in razsekana, njive bolj borne in koče bolj razmajane. Slika je postala najprej povsem alpska, potem pa prava himalajska. Tudi ljudje so se spremenili. Med njimi smo opazili vse več mongolskih potez, širokih obrazov, poševnih oči, v bolj izdatnih in bolj pisanih oblačilih. Da, to je dežela Serpasov.

Do tedaj smo potovali stalno proti vzhodu. Ko pa smo prišli čez zadnji greben, ki je bil najvišji, saj je imel več kot tri in pol tisočake, se je spustila pot strmo navzdol v ozko sotesko Dudh Kosi, kjer so bučali mdrozeleni potoki s samega Everesta. To

je bila preokretnica našega potovanja, kajti ko smo se na primitivnih splavih približili čez reko, je stal naš cilj neposredno pred nami. Res je, da nas je ločilo še nekaj tisoč metrov višine in da se bo pot še zvijala ob robu globokih brezdin in čez na videz neprehodne prelaze, vendar zdaj je blizu in vsak dan bo kraljeval nad nami.

Se vedno so še širila okrog nas pisana polja rododendrona in magnolijevih dreves, tu in tam pa tudi mogočni bori. Cvetje je imelo nežne pomladanske barve in komajda zaznavni vonj. Bili smo že precej visoko. Če smo se ozrl nazaj, smo videli globoko za nami bleščečo kačo reko, nad nami pa mogočne, gole skale. Bili smo ob vznožju neposrednih sosedov našega orjaka.

Zadnji dan našega potovanja je bil višek za naše gorniške občutke. Zdi se mi, da nismo, odkar smo zapustili dolino Nepala, še nikdar s takim veseljem korakali. V vasi Khumjung nas je že čakala množica prijateljev in sorodnikov naših Serpasov in od nekod so privlekli ponija, na katerem naj bi odjahal v bližnji samostan. Sicer nisem jezdil, toda ta izlet v jasnem jutru je bil nepopisen. Okolica me je s svojo fantastičnostjo naravnost opila. Thyangboche je gotovo najlepši kraj na svetu. Kakšnih 3600 metrov visoko stoji samostansko poslopje, visoko nad reko Imja. Z nešteatimi stranskimi poslopji in nekako neizdelanimi zidovi tvori čudno nasprotje najlepši gorski pokrajini, ki sem jo kdaj koli videl. Pod njim se razprostirajo go-

Lavine so morali prečiti z majhnimi minometači.

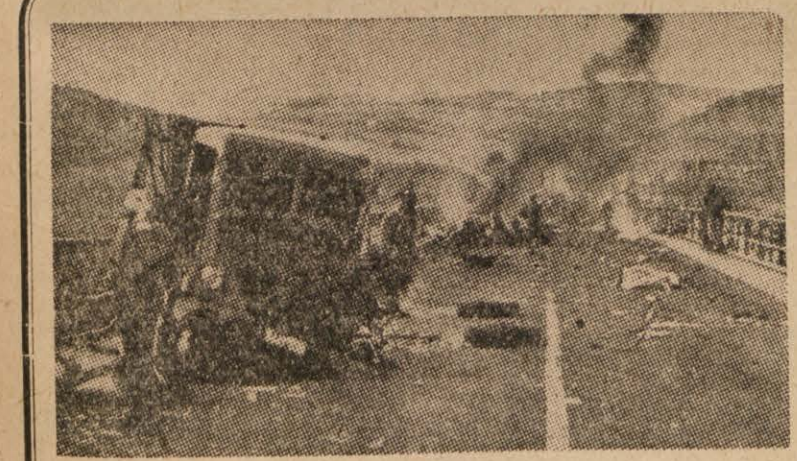
zdevi črnih borovcev, svetlozelenih smrek in rdečega rododendrona, toda to je tako nizko pod našimi očmi, da je videti kot pisana preproga. Nad dolino pa kraljuje Everestova skupina, ki se z mogočno, 2100 metrov globoko steno Nuptseja spušča v globino.

Se bolj privlačno pa napravi to pokrajino orjaški čukan, ki se malce desno in v neposredni bližini dviga navpično v nebo — Ama Dablam res lahko zasluži naziv himalajskega Matterhorna.

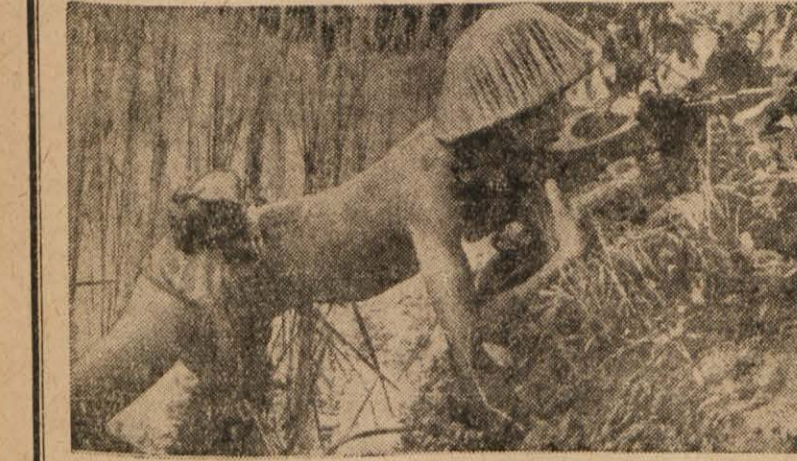
Ce pa se ozreš nazaj, se dvigajo proti jugovzhodu sami iglasti vrhovi v takšne daljave, da utonejo na obzorju v megli. Tu je Kangtega, Thamserku, Kvangde in še nešteti drugi, ki nimajo niti imen.

Stali smo brez besed v tem čudovitem kraju na prijazni zeleni poljani, kjer so se pasli jaki — ne bi si mogli misliti lepšega kraja za naše prvo taborišče. Zivljenje je zares lep! (Dalje prihodnjic).

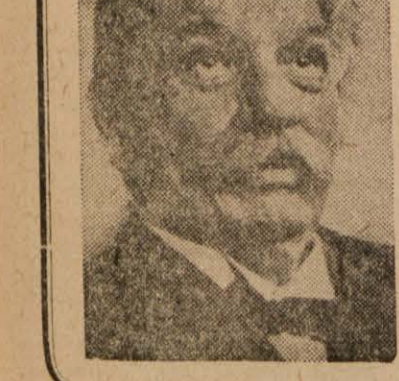
Proti kašlju pomagajo prsne karamele „Pionir“
proizvajajo jih izključno
„Jugodijetetika“ Zagreb
kovarna farmacevtsko-dijetetičkih proizvodov
preje „Pionir“
Zahtevajte samo prsne karamele „Pionir“ v izvornih vrečkah, ker vam je s tem zagotovljena kvaliteta in teža.

NEMCIJA. — Na klanecu avtoceste pri Siegburgu je odpovedala zavora pri tovornem avtomobilu. Z veliko brzino je kamion razbil štiri motorna vozila in se ustavil. Razbitine je dokončno uničil nastal požar. Nesreča je zahtevala mrtvih in 5 težko ranjenih.

INDOKINA. — »Piasterska afera«, ki je že svetovni škandal, je razkrila umazano kramarijo cesarja Bao Daja ter nekaj visokih francoskih uradnikov. Medtem, ko eni hazardirajo po svetovnih zabaviščih, pa po riževih poljih in džunglah Indokine že sedmo leto v nesmiselni borbi padajo stotisoči Anamitov in Francozov.

FRANCIJA. — Nobelovo nagrado za mir je prejel letos Francoz dr. Albert Schweitzer, svetovnoznani strokovnjak za tropično medicino, ki živi že 40 let v Ekvatorialni Afriki. Tam vodi zdravstveni zavod, v katerem rešuje človeka pred nevarnostmi džungle in pragozda. Napisal je tudi doslej najboljše delo o Bachu in Goetheju ter razne filozofske in teološke razprave.

Motiv iz Hong-Konga? Ne! To so pridne perice na Ljubljani pri Štepanji vasi, ki perejo perilo prezaposlenim Ljubljancem.

FOTOKRONIKA

TURCIJA. — Za najpomembnejše odkritje modernega časa smatrajo najdbo bronaste kipa Demetre, grške boginje žetve, katero so slučajno potegnili iz morskih globin nabiralec gob iz vasi Bitez pri Bodrumu v Mali Aziji. Umetnina izredne lepote je baje iz četrtega stoletja pred našim štetjem. Sedaj jo hranijo v Smirni. Manjka ji le gornji del glave.

Ptiči - goniči na Dojranskem jezeru

Ribolov na Dojranskem jezeru je posebnost. To jezero je med tremi na naši južni meji — najmanjše, morda tudi najhladnejše, čeprav za naše razmere še vedno nadpovprečno toplo. Jezero je prekrasno smaragdne barve in leži med dokaj visokimi planinami. Če ga gledamo s hribov, se nam zdi, da je pod nami razprostrta prekrasna preproga s pravokotnimi vzorci. To so »medje«. Lahko bi jim rekli meje, kajti jezero je na naši strani razdeljeno na parcele, nekako tako kot smo navajeni gledati druge pokrajine, ki so razdeljene na njive. Na sredini vsake teh parcel pa je postavljena na koleh lesena kočica, ki je drugi dom dojranskega ribiča. Vedeti moramo namreč, da je Dojransko jezero najbolj bogato na ribah, ne le v Jugoslaviji, marveč eno najbogatejših jezer sploh, saj je letni lov povprečno 260 kg rib na hektar in tako da Dojran 20% vseh sladkovodnih rib v Jugoslaviji.

Nekoč je bilo mesto Dojran dokaj veliko, toda zgorelo je med balkansko vojno, prebivalci, bilo jih je kakšnih 15.000 — so morali emigrirati na vse štiri vetrove. Se dandanes je videti ruševine velikega mesta ob jezeru, ki pa so popolnoma zapuščene, kajti današnje naselje Dojran je precej stran od starega mesta in šteje le kakšnih 1.000 prebivalcev — vsi ti pa so ribiči. Najlepša stavba je sredj mesta — poslopje ribiške zadruga »Lazar Koliševski«.

Morda je dojransko ribištvo najprimitivnejše, kar si ga sploh lahko mislimo — jezero je z »medjami« razdeljeno na parcele, se pravi v vodo so zabili močne kole in jih prepletili s trstiko in sicer samo s treh strani — to je posestvo dojranskega ribiča. Tam mu pravijo »mandra«. Ob jezeru žive ptiči — vse polno ptičev, ki jim pravijo garovice, ačkove in kokalka. Dojranski ribiči love predvsem pozimi: ves dan presede v koči in kličejo svoje ptiče, kajti ptiči so jim edino ribiško »orodje«.

Drobna, a poučna

V vinu je lahko resnica, pa tudi — politika... V Neustadtu v Nemčiji imajo vsako leto po trgativni prežukšno novine in občinstvo ima pravico sodelovati pri krstu novega vina. S krstom ni mišljena stara metoda, ki upošteva vodo, marveč krstijo novo vino z imenom kakšnega popularnega sodnika. Jasnno, če so svoj čas lahko krstili posamezne letnike z imeni nacističnih veljakov, in se je novina največkrat imenovala »Adolfel« (po Hitlerju), potem ni čudno, da so letnišni letnik krstili za »Konradel« (po Adenaueru).

Uradniška hitrost

V novi stavbi mestne uprave v mestu Montgomery so gasilci napravili požarni alarm. Mestni uslužbenci so pri tem postavili nov rekord v hitrosti. V 3 minutah 10 sekundah so uslužbenci zapustili poslopje.

Dan po požarnem alarmu je neki skeptični poznavalec uradniških navad s štoparico nadzoroval odhod uradnikov iz pisarn, ko zasilno zvonec, ki javlja konec delovnega časa. In glej, nov rekord: v 2 minutah 45 sekundah po znaku, da so končane delovne ure, ni bilo v stavbi nikogar več.

Tekmovanje dobre volje

V Salsomaggiore imajo tekmovanje, kjer morajo med 30.000 dovtipi izbrati 100, ki jih bodo ohranili. Na to tekmovanje je poslal tudi francoski humorist Cami svoj prispevek o novinarju, ki je umrl in ga niso sprejeli v nebesa, ker je v svojem življenju napisal preveč laži, v peklu pa tudi ne, ker je storil preveč dobrega. Nesrečni novinar se je zatekel na nek planet in začel izdajati svoj časopis. Takoj je dobil izkaznico za prost vstop v peklo in nebesa.

ČUVAR KREPOSTI

Največja Millicentina prednost in privlačnost je bil njen nagajivi nos. Noben čustven moški ni mogel kljubovati njegovim čarom. Hektor je spoštljivo poljubil konček tega nosu. »Ali me boš za trdno čakala?« je vprašal.

»Da, ljubeček.«
»Tam zunaj bom neprestano mislil nate,« ji je zagotavljal Hektor. »Strašno bo — več milij neupornih potov med menoj in najbližjim belcem, žgoče sonce, levi, moskiti, pa še klopotče, delo na farmi od jutra do večera, mrzlica, kolera... Upam pa, da boš kmalu lahko prišla za menoj.«

»Da, ljubeček.«
Pozneje zvečer je sedel Hektor z Beckthorpom in med večerjo je bil čedalje bolj malodušen. »Jutri osorej bom že na širnem morju,« je dejal in obrnil med prsti svoj prazen kozarec, iz katerega je pil portsko vino.

»Le pogum, mladi prijatelj!« je pripomnil Beckthorpe, ki mu je bil prodal farmo.

»Veste, strašno je pustiti Milly tu. Časi so vražje neprimerni, da bi človek zahteval od dekleta, naj čaka nanj. Saj lahko pride vmes kak drug sepec...«

»Morate ji nekaj podariti, kar bo zmeraj nosila pri sebi. Nekaj trajnega, kar jo bo spominjalo na vas.«

»Fotografijo bi ji lahko podaril...«

»Pa fotografija ne bi bila pravi spomin. Zaj...

bi ji podaril psa. Lahko bi ga celo klicala Hektor.« In tako se je zgodilo, da je Hektor drugo jutro, preden je vstopil v vlak, odhitel v eno izmed velikih londonskih trgovin in brez obotavljanja izbral kodra. Sklonil se je k njemu, da bi se kratko in temeljito pomenil z njim. Globoko mu je pogledal v pazljive oči ter dejal resno in svečano: »Na Milly boš moral paziti, Hektor. Glej, da se ne bo poročila z drugim, dokler se ne vrnem z Južne Afrike.« In mali Hektor je pomahal s košatim repom.

Millicent se je hotela posloviti od njega. Toda pomotoma je odšla na drugo postajo. Sicer pa to ni bila posebna nesreča, saj je tako ali tako prišla dvajset minut pozno. Hektor in kodra sta stala pri ograji in jo čakala, toda šele ko se je vlak že premikal, je položil Hektor psička v Beckthorpovo naročje in naročil letniku, naj ga odda Millicent...
Na splošno se je Millicent zanimala za mlade kavalirje, ki so ji dvorili, le po štiri mesece. V Hektor-

jevedem primeru bi bilo njene naklonjenosti konec ob času njene zaroke. Ko pa je odpotoval v Kenjo, se je takoj nehala zanimati zanj. Zato so se začele dolžnosti malega Hektorja že prve dni. Ker se je človek navadno lahko zanesel na Millicentino po naravi mahasti značaj, je bila Hektorjeva naloga lahka; treba je bilo njene ljubečke samo do skrajnosti jeziti in dražiti. Millicent je dobivala pisma od Hektorja zelo redno. Toda njihova vsebina ni napravila nanjo posebnega vtisa in polagoma je nanj pozabila tako, da je, če so jo ljudje vprašali: »Kako se godi dragemu Hektorju?« kakor samo po sebi razumljivo odgovorila: »Njegova dlaka je že vsa oguljena, spet ga bo treba stričič,« namesto da bi rekla: »Napadla ga je malarija in njegove tobacne nasade je uničil črni črv.«

Vsako jutro med zajtrkom, ko je prebrala časnik, je ležal Hektor na Millicentini postelji. Ta ura, od desetih do enajstih, je bila posvečena telefoniranju, kajti fant, s katerim je prejšnji večer plesala, je skušal tako obnoviti njeno prijateljstvo in kovati nove načrte. Hektor je skušal takšne domenske — ne brez uspeha — preprečiti najprej tako, da se je zamotal v telefonsko vrstico, kmalu pa je spoznal, da bo bolj učinkovito boljša in večjo jezo vzbujujoča metoda. Tako je hotel tudi Hektor telefonirati. Brž ko je zapel telefon, je pomahal z repom in položil glavo na stran na način, o katerem je vedel, da nikoli ne zgreši učinka. Millicent je začela telefonski pogovor, Hektor pa se je sprazil pod njeno roko in pritisnil gobček na slušalko.

»Čuj,« je dejala Millicent v takšnem primeru, »nekdo bi rad govoril s teboj.« Potem je nastavila slušalko na gobček in fant na drugem koncu je bil zbeگان in v zadregi, ko je zaslišal divje lajanje.

Ali pa so fantje poskusili presenetiti Millicent v Hydeparku, če je šla s Hektorjem na izprehod. Tedaj je začel Hektor najprej s tem, da se je nalašč izgubil, se ravnal z drugim psi in grizel otroka, da bi tako nenehoma vzbujal Millicentino pozornost. Kmalu pa je napel druge strune. Po vsej sili je hotel nositi Millicentino ročno torbico. Stopical je pred parčkom in kadarkoli se mu je zdelo, da bi ju bilo treba motiti, je torbico izpustil: fant jo je moral pobrati in jo najprej vrniti Millicent, potem pa po njeni želji psičku. Malo je bilo tako vztrajnih fantov, ki bi se več ko na enem izprehodu uklonili tako ponižujočim zahtevam.

»Krosan«
Ko spravš krompir za zimo, ga posuj s
»KROSONOM.«
Dobiš ga v drogerijah, semenarnah, zadrugah itd.

VROČA MEHIKA
Na stadionu v Mexico Cityju je prišlo po nekem boksaarskem dvoboju do pravega škandala. Ko so namreč vprašali premaganca, zakaj je kot štor stal v ringu in se pustil tepsti, je povedal resignirano, da je nevesta njegovega nasprotnika (vsi so vedeli, da je mnogo slabši) ves čas merila nanj z revolverjem.

VOJASKA NAVADA
Nek polkovnik, ki je prenočil v hotelu majhnega francoskega mesta je zjutraj vstopil v jedilnico. Edini gost je vstal s stola.
»Sedite, sedite,« je mahal dobrodušni polkovnik.
»Zakaj?« se je začudil gost. »Ne smem po časopis, tja!«

Mnogo ljudi se prav pogosto vprašuje: zakaj ni Hitler po zmagi v Dunkerqueu ni izkrcal v Angliji? Anglija ni imela skoraj nobenih kopenskih obrambnih sil, saj je pošljala od začetka vojne vse svoje sile v Francijo. Hitler pa je računjal, da bo poslala na kontinent največ ur divizije, toda maja 1940 jih je imela Anglija na kontinentu že 10.
Nikakor ne moremo trdit, da je Anglija skoparila s svojo pomočjo, saj je celo po Dunkerqueu napravila nepopravljivo napako — čez Kanal je poslala svoj rožnati brigado lahkih tankov, ki se je izkrcala ob ustju Seine in ki so jo uničili v neki popolnoma brezpomembni bitki. Prav tako pa je napačno mnenje, da so se Angličji umaknili prezgodaj iz Dunkerquea, pravzaprav so se umaknili prepozno! Kajti če bi angleško vodstvo gledalo stvarno, bi umaknili svoje enote takoj, ko so zvedeli za probno linije pri Sedanu, oziroma najpозneje 17. ali 18. maja. Kajti v tem trenutku je postalo jasno, da je nadaljevanje vojaških operacij nemogoče, da je bitka za Francijo izgubljena in Hitler je to vedel.
Toda ni hotel izkoristiti edinstvene priložnosti. Ko je pričel v neposredno bližino angleške obale, je krenil proti jugu, še

Izza kulis II. SVETOVNE VOJNE

Zgodovina druge svetovne vojne je ni napisana, saj to tudi ni lahko delo — treba je zbrati neverjetno množico vseh mogočih dokumentov, ki pa jih ni moči dobiti kar tako, kajti velik del zgodovine je skrivnost za vse, razen za nekaj izbranih. Med tajne dokumente te vojne sodijo vsekako dokumenti iz nürnberškega procesa, ki pa jih niso objavili. Bilo je le nekaj malega; uradno objavljeni »Nürnberški dokumenti«.
Francoski zgodovinar-publicist Raymond Cartier pa je skušal v svoji knjigi »Vojne skrivnosti, ki so jih odkrili na razpravi v Nürnbergu«, pokazati ozadje teh tako važnih zgodovinskih dogodkov med letom 1936 in 1945.

preden se je obrnil proti vzhodu, kjer je doživel poraz in smrt. Menjajo, da je bila to njegova napaka. Ljudje — jo skušajo razložiti.
Kaj pravijo nürnberški dokumenti? Ti dajejo neverjeten — toda točen odgovor. Pred junijem 1940 Adolf Hitler ni nikoli niti pomislil na izkrcanje v Angliji! Ta vulkan bližnjih idej si je izmislil vse projekte — razen enega. Horel je zavzeti Južno Ameriko, ob pomoči Amerikancev nemskega poroka je hotel zanehtati novo vojno med Severom in Jugom. Toda ni-

pa to, da ga potlej nikoli nobeden ne vidi?«
»Notri je in dela. Ni mu treba hoditi ven, če se mu ne ljubi.«
Nekaj ga je stisnilo pri srcu, brž ko je to izrekel. Vendar pa je moral pri rečenem vztrajati. Tu ni bilo izbire. Domišljal si je celo, da utegne biti resnica, kar je dejal. Hotel je iti domov gledat, pretkniti je mislil klet, mogoče tiči nekje v pralnici ali pa za visokim zidom na koncu vrta.
Eden od večjih pobalnikov je jenjal metati teniške

Bižal se je sedmemu letu starosti in je bil silno ponosen na to. Lasje so mu toga strili naprej kot pri čopastem poniju. Kadar je bil truden, mu je eno oko malce škililo, vendar pa ne tako zelo kot pred enim letom. Zdjaj se je počutil bolje, ker mu dom ni več udarjal po grozi.
Hudo je bilo včasih, ko se je še moral plaziti v svojo sobo, v tisto vzdružje, ki ga je presunjal od bolečine. Zdjaj ni bilo več tako. Ni mu bilo več treba ležati ponoči v postelji in prisuškovati zvokom, ki v resnici sploh niso bili zvoki, marveč neka vrsta bolečine, o kateri ni mogel nikogar niti vprašati. Ne, hiša je bila zdaj čisto v redu. Le ulica je bila še neprijetna. Otročaji so bili tega krivi.
Sedel je na rjavi opekasti strelu in opazoval kočije, ki so počasi vozile mimo njega druga za drugo, se gnetle na kupu, kadar se je zasvetila rdeča luč in spet nadaljevale pot, kadar je prišla na vrsto zelena.

Alvina je lahko čutil že, ko je dva bloka hiš dalje zavil okoli ogla, in po celem telesu ga je spretlela zona. Alvin ni ničesar dejal. Ničče od otročajeve ni dejal ničesar, bilo je le v njihovih očeh. Bilo je vselej v njihovih očeh, kadar so buljile vanj in ta pogled je izražal sramoto, žgočo, krivo sramoto. Najprej je bežal proč in ostajal sam zase; a saj ne morete ves dan bežati proč, tako postane prav samotarji.
Morda ni bil Alvin, ki je s tem zdel. Morda je bil Maks ali Goergie ali pa kak drug otrok. Toda pobrali so to hkrati vsi.
Bil je ravno tak dan, ko je spet sedel na rjavi strelji. Običajni taksiji so vozili mimo, otročaji, tricikli, otroški vozički in večji otroci, ki so se kljub prometu podili križem po ulici za teniškim žogami. In iznenada je nekdo od njih, bil je Alvin ali kdo drug, saj ni važno kdo — znil: »Kje je tvoj oče?« in deček bi imel reči: »Nekam je odpotoval,« a tega ni storil. Vprašanje ga je zadelo naravnost v žličko pod rebri. Mogel ga je torej čutili in vedel je, da je čista krutost. Otročaji niso spraševali, govorili so in v bodoče zbadali in to je bil njihov način.

Njegov oče je bil včasih res večkrat na potovanja — več kot stokrat celo, toda to pot ni bilo potovanje. Vedel je to in nenadoma ga je prešinilo, da to vsi vedo. Na vprašanje je sploh ostal dolžan odgovora.
Potem mu trije od otrok vprašali v pojočem enoglasju: »Kje je tvoj oče? — Kje je tvoj oče? — Kje je tvoj oče?«
Ujeti so ga v precep in zlagal se je. Dejaj je: »Doma je.«
To pot je bil čisto gotovo Alvin: »O, res? Kako

veliki projekt. Hitler je bil prepričan, da je mogoče zdati Angliji smrti udarec na morju in v zraku. Invazija ni bila nujna, da bi prišli Angličjo k poplutanju. Nürnberški dokumenti govore. Hitler je 23. maja 1939 leta dejal: »Ce bi v prvi svetovni vojni smeli dve oklopnjači in dve križarški več in če bi se jutlandska bitka začela zjutraj, bi potopili angleško ladije in Anglija bi bila na koljenih. To bi bil konec vojne. Nikoči ni bilo dovolj potopiti ladje, ker je Anglija imela doma dovolj prehrane za vse prebivalstvo, danes je nima več.
V tistem trenutku, ko preseka mo njene preskrobvalne poti, po katerih dobiva žrvež in petrolej, bo Anglija prisiljena kapitulirati.«
Ofenziva proti Franciji je bila ofenziva proti Angliji. Toda leta ni zajemala invazije. Junija 1940 ni bilo v predahh OKW nobenega načrta o kakršnem koli izkrcanju. Na to so začeli misliti šele po porazu Francije, ko je Hitler videl, da se Anglija nece pogajati. Izkrčavanje pa je težka in delikatna operacija. Treba je velikih koncentracij in izredno dosti priprav. Ze mala operacija na Norveškem je terjala od generalnega štaba priprave nekaj tednov. Veliko izkrcanje v Angliji bi terjalo mesec.

Franciji je sodelovanje s to drželo, ker bo največ pripomogla k nadaljevanju vojne proti Angliji...
Hitlerjev namen je torej bil prazgneti Francijo v vojno proti Angliji. Druge točke navodila zadevajo Rusijo, Libijo, Balkan. Toda največji del govori o Španiji in Gibraltarju.
»Politične ukrepe, da pritegnejo mo Španijo v vojno smo že storili. Smoter nemške intervencije na Iberškem polotoku (tajno ime »Feliks«) je v tem, da izpodrinemo Anglijo iz zahodnega Sredozemlja. Zaradi tega:
a) bomo zavzeli Gibraltarško morskot ožino in jo zapekli.
b) Angležem je treba onemogočiti, da bi se izkrcali in utrdili kjerkoli drugod na Iberškem polotoku ali na atlantskih otokih.«
Samo po sebi zavzetje Gibraltarja ne bi bilo nič tako nemogočega, saj v Gibraltarju ni bilo nič strašnega — razen imena! Stara trdnjava gotovo ne bi mogla zadržati bombardiranja »Struk«. Pritlikavi delec zemlje, vključeni kos britanskega teritorija na kontinentu, se ne bi mogel braniti. Bliskovito zavzetje Singapora, ki so ga zvedeli Japonci, katerih armada je bila prav gotovo slabša od nemške armade leta 1940, je pokazalo

»Tako sta minili dve leti. Iz Kenje so kar naprej prihajala pisma, polna ganljivih srčnih izlivov in opisovanja manjših nezdov. Millicent jih je včasih naglas brala psičku, navadno pa jih je kar neprebrana pustila na pladnju, s katerega je vzela zajtrk. Kamorkoli je Millicent pokazala svoj nos, se je zmeraj nekaj za ženitev godnih fantov zaljubilo vanjo. Kamorkoli ji je Hektor sledil, se je plamen strasti kaj kmalu spremenil v razdraženost, osramočenost in stud.
V tretjem letu tega reda pa se je naposled pojavil nov problem v osebi sira Alexandra Dreadnoughta. Hektorju je bilo takoj jasno, da ga čaka boj, strašnejši od vseh prejšnjih skupaj. Sir Alexander ni bil fant; bilo mu je petinštrideset let in bil je vdovec. Bil je premožen, priljubljen in seveda tudi potrpežljiv. Hektor ga je takoj zasovražil in preizkusil vse zvijače, kar jih je bil v dveipolletni praksi izpopolnil, pa ni dosegel nobenega uspeha.
Obisk pri siru Alexandru konec tedna je bil za kodra prava muka. Tak malopridnež še nikoli ni bil. Njegovo vedenje so sprejeli tu potrpežljivo in prizanesljivo. V domu so bili še drugi psi — starejši, trezni, dobro vzgojeni psi, v katere se je Hektor takoj zakadil; vsi pa so se žalostno obračali od njegovega izzivajočega bevskanja. Hlatast je po njihovih ušesih; mrkih pogledov so se mu ogibali in sir Alexander jih je dal do konca obiska zapreti.
Hektor je vsa noč tulil; skrnil se je v park in mirno gledal, kako ga je polovica služinčadi z lučmi iskala. Zadavil je več mladih fazanov in drzno napadel pava. Vse zaman. Običajno snubitev je sicer preprečil, toda v ponedeljek zjutraj, ko je zaslišal besede sira Alexandra: »Upam, da se je Hektor na svojem obisku kratkočasil. Upam, da ga bom videl tu še zelo pogosto,« je takoj vedel, da je premagal. Zdjaj je šlo samo še za čakanje.
Tako je prišel Hektor po dolgem notranjem boju do obupnega sklepa. Svojo mlado gospodarico je bil vzljubil; kot pes plemenite pasme pa je bil dolžan brezpogojno zvestobo tistemu, ki ga je bil kupil in ki je zdaj gnojil nerodovitno zemljo v Južni Africi. Svete besede njegovega naročila so še odmevale v Hektorjevem spominu. Naposled se je odločil: Millicentini nos mora proč!
Naloga je bila na moč lahka. Junaški hlant v trenutku, ko se je sklonila nad njegovo košarico — pa je bilo delo opravljeno. Millicent je šla k specialistu za plastično kirurgijo in čez nekaj tednov je že spet hodila okrog brez brazgotine ali šiva. Toda njen nos je bil zdaj drugačen, plemenit, aristokratski, orlovski nos, prilagojen stari devici, v katero se bo kmalu spremenila. Kakor vse stare device zdaj željno čaka na pisma z onkraj morja in kakor vse stare device je povsod spremlja star psiček.

19. XI. 1953.

Jokajoča žena

(Kitajska)

Nekoč je Konfucij s svojimi učenci pešalil mimo gore Tiai. Ob cesti je zagledal ženo, ki se je sklanjala nad sveže zasutim grobom in bridko jokala. Konfucij se je ustavil in poslal enega izmed učencev, naj poizve, zakaj joče.
Učenec je vprašal: »Dobra žena, učitelj sprašuje po vzroku tvoje velike žalosti.«

Zena si je posušila solze in rekla: »Prebivam v teh krajih. Mojega moža je ubil tiger, prav tako njegovega očeta. In zdaj še sina...« in spet je bruhnila v jok.

Nato je Konfucij vprašal ženo: »Zakaj pa potem ne zapustiš tega strašnega kraja?«
Zena je brez obotavljanja odgovorila: »Zato, ker tod ni brezsrčnih uradnikov, ki bi na ljudi venomer pritiskali z davki.«

Ko je Konfucij šlital te besede, je za hip pomolčal in se pogledal po svoji bradi. Potem se je obrnil k učencem in rekel: »Vidite, sinovi, brezsrčen uradnik je v resnici hujši od tигра.«

Tega pa gotovo je ne veste, da izdeluje tovarna

ZLATOROG MARIBOR

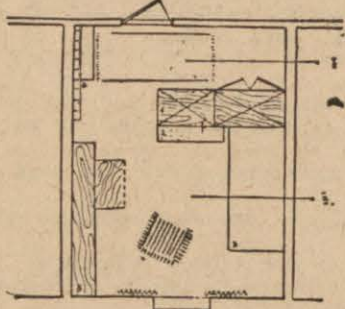
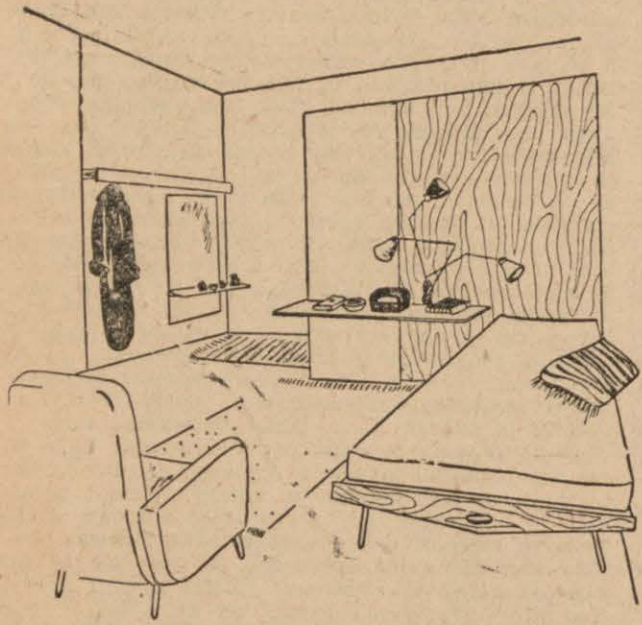
17 različnih vrst dišečega toaletnega mila

piščal noge. Videl je stvari tako, kot jih je gledal tik pred spanjem, kot jih gleda orjaška siva mačka, ki se je vzpela na vrh visokega vagona vlaka. Vendar se je moral vseh zares dogajati, ker je izstopila iz hiše mati, ga odvedla v njegovo sobo ter mu nekaj čitala. Toda kaj, tega ni vedel.
Pozneje se je moralo nekaj pripetiti že zato, ker ni nihče nikdar tega več omenjal, bila pa je vselej v njihovih očeh. Mnogo bolj bi bilo, ko bi se vsi drli nanj in bi se mogel z njimi tejsti. Tako pa sploh ni utegnul tega omenjati, ker tudi oni niso, niti Alvin ne. Ni mogel reči: »Tudi on je doma in dela,« kakor tudi ne: »To je bila laž — je zdoma, na potovanje.« Običajlo mu je, zapečaten s sedmimi pečati »nekje v notranjosti in zadržalo daleč naokrog. Kadar je bil sam, je še lahko pozabil, drugače pa je bilo, če so ga gledali otročaji ali še bolj, ko so pogledovali vstran.
Nekaj časa se je celo nameraval o tem pogovoriti s prodajalcem časopisov Tonyjem, vendar je odlagal, pozneje pa ni več zmoغل. Vsa reč je že bila zlezla in se prerivala v prostorčku za temačne skrivnosti — tam so bile vse sramotne reči, kot na primer, kako se je le takrat vnela zavesa... In kaj neki se je moglo zgoditi z novim odpiranjem konzerv? V tem globokem, sramotnem prostorčku je bilo le malo takšnih reči.
Sedel je torej na rjavi opekasti strelu in bil s petemti okrog sebe, kot da bi hotel na vsak način čimprej uničiti svoje čevlje, kar je tudi nemarno počel. Gledal je taksije, ki so vozili mimo. Levo je videl Tonyja, kako je stopil iz svoje prodajalne in razstavljaj po leseni prodajni mizi popoldanske izdaje. Dve deklici sta prišli izza vogala in stopili v Tonyjevo trgovinico.
Vedel je, da prihaja Alvin. Videl ga je, kako je dva bloka hiš pred njim, zdaj le še poldrugji blok vstran, zavil okoli ogla. Namenil se je že, da bi se počasi, čisto počasi dvignil in udaril Alvina po licu. S prsti levice je že otipal pest svoje desnice.
Prav tedaj ga je spretel nenavaden občutek — čuden občutek in prsih, kot da bi se nekaj pretrgalo v njih. Ostro se je obrnil proti desni in bilo je res. Okrog ogla je zavil njegov oče in urno korčal proti njemu, ramena so se mu pri tem na njemu običajen način pozibavala.
Zibajoče bitje ga je docela ohromilo. Zadržal je sapo. Noga mu je prenehala brcati. Brada se mu je spustila na prsi in obsedel je popolnoma tiho.
Zaprli je oči.
Po pločniku je začul bližajoče se očetove korake. Obstali so pred njim. Vedel je, da se je bil oče usedel poleg njega na streljo.
Oče je vzklilnil: »Hej!«
Silno mehko je odgovoril: »Hej!« in imel oči še vedno zaprte.
Izenadna pa je pisnil: »Tu jel Ga želite videti?«

19. XI. 1953.

Žena pri delu, doma in v družbi

Peta stena - dva prostora

bu, spalnica in sprejemnica, vse obenem. (II.)

Je mar naš samec še vedno podnajemnik ene sobe? Reči moramo da ne. Tudi sam se počuti, ko vstopi v svoje bivališče, kot lastnik malega stanovanja.

Stevilke na sliki pomenijo: 1. omara, ki loči spalni del od slačilnice; 2. polica za radio; 3. postelja; 4. fotelj, ki se more preurediti v posteljo; 5. velika knjižna omara s priklepčasto (spustno) mizo; 6. obešalnik z ogledalom in difuzno svetilko.

Zopet eden, boste rekli dragi bralci, ki nam hoče vsiliti svoje ideje, kako urediti svoje stanovanje. Toda to ni tako! Hočemo vas le seznaniti, kako si danes moderni svet ureja svoje bivališče in izrablja vsak prostor čim bolj racionalno.

Ako imate eno samo sobo, vam svetujemo primer pete stene. Z njo dosežemo, da nastane iz enega prostora, v katerem

Če hočete ostati mladostni in lepi, uporabljajte **NARTA** kozmetične izdelke.

se kaj slabo počutimo, udobna garsonjera ali celo malo stanovanje. To seveda zavisi od oblike in velikosti sobe pa tudi od iznajdljivosti lastnika. Za peto steno se običajno uporabljajo oprave, ali pa tudi težke zavese, platno, lesenitne stene in podobno.

Poglejmo si sedaj, kako je rešil tak položaj moderen samec, ki ima en sam prostor.

Velike omare ni postavil ob steno, kakor to delamo običajno — služila mu je, da si je sobo predelil na dva dela — to je za peto steno. Del ob vratih je določil za slačilnico (pred sobo I.), večji del na drugi strani omare pa za delovno so-

Negujte se raje zvečer!

Veliko je žena, ki sprašujejo, kaj lahko koristnega napravijo za svojo negovanost zvečer, preden ležejo v posteljo. Rade bi nekaj storile za svojo kožo tudi v nočnih urah, da bi bile zjutraj videti čim bolj mladostne. Verjetno bo to zanimalo tudi tiste, ki mislijo, da na tem področju nekaj vedo. To je razumljivo. Te stvari bi morale namreč pri vsaki ženski, ki hoče, da jo bodo cenili kot negovano in zato privlačno, priti v vsakdanjo navado. Ne terjajo niti preveč

časa, niti preveč denarja, niti niso nekaj pretiranega, kar bi prej odbijalo kakor privlačevalo. Večerna nega pa ima še eno posebno prednost: prihrani nam namreč zjutraj, ko je največkrat vsaka minuta dragocena, precej časa, razen tega pa učinkovito vpliva na naš zunanji videz.

Sedaj pa k stvari. Preden ležete, lanko marsikaj storite za svoje telo in kožo. Začnite pri lasih. Krtačite jih v vseh smereh z dolgimi potežljaji, ne da bi se bali, da si boste pokvarili pričesko. Temeljito okrtačeni lasje dobijo lep blesek, se okrepijo in vsa pričeska dobi mehkejši videz.

Preden začnete z nego obraza, si zavežite okoli obraza, čez čelo navzgor trak ali bel robec, ki ga zavežite zadaj na tilniku. Tako lasje ne bodo prišli v stik s kremami, ki jih boste uporabile za nego svojega obraza. Z obraza očistite nato vsako sled dnevnne kreme ali pudra. Po kakovosti vaše kože boste za to uporabile toplo ali mrzlo vodo in milo, morda tudi kakšno posebno očiščevalno kremo, če jo dobite. Ponekod prodajajo v ta namen tudi posebne tekočine.

Po temeljitem očiščenju, ki bo posvešilo obraz, nanesite nato na obraz mehčajočo in krepijo kremo, pač v skladu z vašo kožo in tudi z vašo starostjo. S konci najdaljših prstov — z njihovimi mesnatimi blazinicami — potegujte nato po vašem obrazu. Tako boste pospešili tudi krvni obtok. Čeprav je morda vaša koža bolj masne vrste, je vendar koristno, če jo prevlečete s hranljivo kremo vsaj okoli svojih oči, ustne koticke in vrat.

Medtem ko imate obraz namazan s kremo, se ukvarjate z vašo pričesko. Morda jo boste morali v celoti obnoviti, morda pa bo treba znova pripetiti z dvema lasnicama le razpuščene kodre. Če je pričeska že po kratkem krtačenju v redu, se še enkrat počestite in priprite kakšno lasnico na »stručesk« točkah. V vsakem primeru pa po končanem urejanju potegnite čez pričesko tanko mrežico, ki bo držala lasje na svojem mestu tudi ponoči, med spanjem.

Na vrsti je sedaj umivanje. Najučinkoviteje ga bodo opravile tiste, ki imajo kopalnico in se bodo lahko skopale v mlačni vodi. Dobro je, če dodajo vodi nekaj sode bikarbone, posebno če imajo kožo pol-

JEANNE LANVIN-CASTILLO

predlaga za zimo bel, oprijet plašč iz volnenege džintina.

Tudi moderen pa je temen plašč, prosto padajočih oblik.

no maže. V kopeli naj ostanejo največ 20 minut, se dobro namilijo, masirajo s primerno rokavico ali krtačo z dolgim ročajem. Za brisanje uporabljajte grobo brisačo. Če nimate kopalnice, bo seveda umivanje zahtevalo več potprijemnosti in ga boste opravili z manj udobja, v vsakem primeru pa je koristno, da se prilagodite svojim okoliščinam in da kopanja ali umivanja zato ne opustite. Če imate prho in ji dajete prednost pred kopeljo v kopalni kadi, je tako tudi prav, vendar vam svetujemo, da uporabljate mlačno vodo. Zvečer je mlačna voda koristnejša kakor mrzla, ki vpliva dražljivo na živce. Mlačna voda vam bo nasprotno pomagala, da bo vaše spanje umirjeno.

Takoj po kopeli posvetite nekaj pozornosti tudi vašim nogam, zlasti trdi koži, ki jo morda imate na podplatih ali peti. Pri tej negi vam bo najbolj koristila specialna pila, pomagata pa si seveda lahko tudi drugače. Nekaj hranljive kreme nanesite tudi na komolce, na pete, na roke, z obraza pa obrišite s svilinim papirjem vso masčobo, ki ste jo prekomerno nanesli. Stevilne ženske bodo posvetile pozornost tudi svojim pazduham, ki jim pogosto povzročajo zaradi močnega potenja neprijetno počutje. Dobro bo, če se pod pazduho namažejo z ustrežajočo odšavljaljočo tekočino ali kremo, in to tudi pozimi, ko mor-

da potenje ni tako močno. Ta dišavna sredstva namreč ugodno vplivajo tudi na obleke. S tem bi bila večerna nega končana. Zjutraj vam ne bo treba napraviti nič drugega kakor posvetiti nekaj pozornosti svojemuh obrazu — predvsem si boste morali umiti zobe — nato pa se boste takoj lahko lotili preoblačanja in oblačenja. Če se boste zvečer negovali, boste kmalu odkrili, da je skrivnost mnogih negovanih žena prav v tem, da opravijo glavno nego zvečer.

ISAPUR — moderni čudež

Kdo ne ve iz pogostih lastnih izkušenj, kako se človek umaže na potovanju z vlakom. Zlasti obraz in roke! Umivanje pa ni v vlaku, čeprav je morda na razpolago voda, prav nič prijetno, posebno če je vlak nepopolnjen. Pravi pa, da je sedaj tudi ta težava odpravljena. K našim popotnim potrebnim nam bomo lahko v kratkem pridružil — kakor to delajo že v drugih državah — kremo za suho umivanje. Kdor je ne pozna, kar ne bo hotel verjeti, kako čista postane koža — brez mila, brez vode, brez brisače. Malo kreme nanesemo na roke, jih krepko zdrgnemo drugo ob drugo in zamazanja izgine. Roke postanejo gladke, mehke in suhe, niso več prepotene in jih tudi ni treba namastiti. Nemški preparat te kreme se imenuje Isapur. Ta čudež — tako vsaj pravijo — čisti, osvaja in neguje kožo.

Praktični nasveti

Kako vrtamo luknje v steklo? Mašine luknje vrtamo s posebnimi trdim svedrom; pri tankem steklu gre to tudi z dobrim spiralnim svedrom, paziti pa moramo, da sveder preveč ne zagrabl, ker bomo sicer šipo zlomili. Drugače pa postopamo, kakor gre za večje luknje. Vzamemo bakreno cev s takšnim premerom (zunanji), kakršno luknjo želimo v steklu (od 3 milimetra navzgor) in jo vpenemo v rotni vrtilni stroj. Elekt. rična vrtilni stroj ni najboljši, ker se vrtil prehitro. Bakreno cev nastavimo na šipo, kjer želimo napraviti luknjo, in začnemo polagoma vrteti. Ker cev ne sme plesati, si npravimo deščico, ki ima luknjo s premerom cevi in jo pritismo na šipo, da nam bo trdno držala smer vrtnja, dokler ne navrtamo do globine, ko bakrena cev ne pleše več. Pod cev potresemo malo zelo drobnega

pregret. Moramo ga pregreti. To napravimo tako, da zažgemo papir zgoraj nad pečjo ali pečico ter ga potlačimo prav pod odprtino v dimnik. Lahko pa pripravimo papir tudi spodaj v kleti za vrata, kjer se dimnik čisti. Kjer je pristop k dimniku cevi, zažgemo papir v njej. Papir zavijemo na dolgo. Potem šele zakurimo.

Mizarski klej pripravimo tako, da ploščico kleja razbijemo na drobne kosce in jih damo v hladno vodo, da se dobro razmoči. Ko postanejo koščki močnj in nabreknejo, odlijemo vodo in jih damo — brez vode — v lonec, ki ga postavimo v večji lonec, v katerem je voda. Kuhamo torej v vodni kopeli, kajti neposredni ogenj bi nam klej prižgal. Namesto loncev lahko uporabimo za tako kuhanje tudi dobro osužene konzervne skatle. Kose, ki jih mislimo lepiti, moramo namazati z vročim klejem, močno stisniti in pustiti, da se klej strdi in posuši.

Pozimi perilo ne zmrzne na podstrešju, če smo pridali vodi, v kateri ga izplakujemo, sol. Oplesnele čevlje in usnje obriši s cumjo, nato pa jih dobro namaži s terpentinom.

Spirtni kuhaličnik moramo skrbno čistiti. Spirita ne smemo dolivati, če je kuhaličnik razbeljen. Plamen vselej ugasimo in dolijemo spirit v šele nekaj časa. Če je kuhaličnik gorak, je varnejše prilivati spirit z žlico kakor kar iz steklenice, ker se rad vname in eksplodira, če ga nalivamo v goreči kuhaličnik.

LABORATORY V.P.Z. VAV Saint-Belle

smirka, ki smo ga zmešali z vodo, v srednje gosto kašo. Vrtamo najprej z ene strani, nato pa z druge. Vrtilnega stroja ne smemo preveč pritiskati na steklo, ker s tem ne bomo vrtili nič hitreje, pač pa lahko zlomimo šipo.

Peč ali štedilnik se kadl, ko zakurimo, zato, ker dimnik ni

ALI STE ZALJUBLJENI?

Nikar naj vas to nediskretno vprašanje ne zbega, drage brajke. Preberite pričujoče ugotovitve, ki se utegnejo nanašati tudi na vas. Smeje boste ugotovile, da marsikaj tudi v vašem primeru drži, ne da bi se tega zavedale. Ker sta za ljubezen neogibno potrebna dva, se tudi pričujoče ugotovitve nanašajo delno nanjo, delno nanj, nazadnje pa na oba. Ali hočete vedeti, po čem spoznamo, da je človek zaljubljen? Kar berite:

ONA JE ZALJUBLJENA:
če stoji pred zrcalom dlje kakor navadno, če se tudi dežja več ne boji, če si barva ustnice z ličilom, odpornim proti poljubom,

če dela vse tako, kakor da ji je vseeno, če se vsak dan tehta, če bere fantova pisma, ne da bi se smejala, če se ji drugi moški iznenada zde bedasti, če se posebno zanima za kuharske sposobnosti svoje matere,

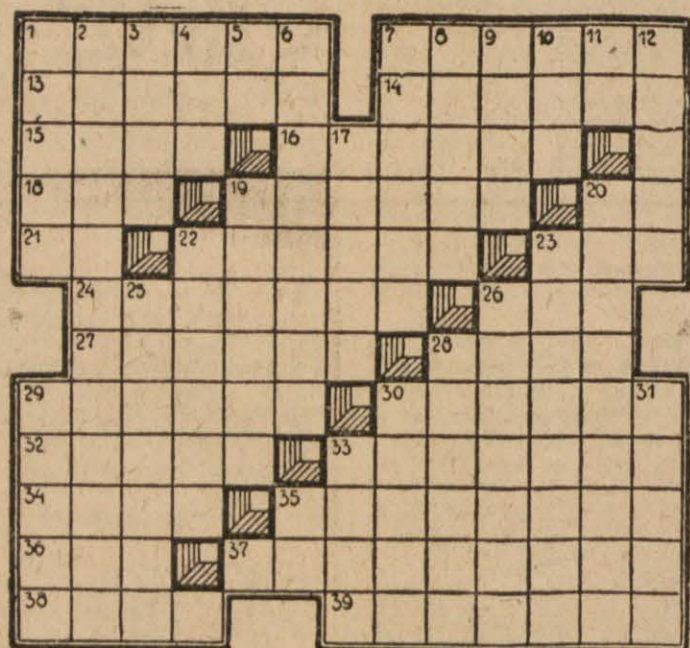
če zvečer rada ostane doma, ali če gre natančno ob določeni uri z doma in se več ne vrne.

ON JE ZALJUBLJEN:
če se vsak dan dvakrat brije, če se kdaj pa kdaj zanima za cene v cvetličarnah, če sklene poravnati svoje dolgove, če postane zgovoren in rahločuten, če skuša peti, če vidi v vsakem drugem moškem tekmeča, če kupi za svoj motocikel prikolico, če začne svoje znance dolgočasiti, če dela iznenada predolge korake, če mu ni nič do večerje.

OBA STA ZALJUBLJENA:
če deli z njo časnik, če je počiva zapečena, pa jo vendar je, če je ona nahodna, pa se mu vendar zdi lepa, če mu ona dovolji uporabljati svoj parfum, če ona ne ve, kakšen film prikazujejo v bližnjem kinematografu, če občuduje njeno modrost, če trdi, da ona nima kaj obleči, če mu ona pomaga nalepljati znamke v album, če oba rada postajata pred izložbami, kjer je razstavljeno pohištvo, če mleko prekipi, ne da bi oba to opazila.

UGANKARSKI KOTICEK

Druga nagradna križanka

Besede pomenijo: Vodoravno: 1. preprijljiv, siten; 7. zaklopna vrata, orodje; 13. ime za južno Palestino v starem veku; 14. usnje v zadnjem delu čevlja; 15. zahodna obalna pokrajina Peloponeza; 16. sekta, stranka; 18. tanka tkanina; 19. vest, obvestilo; 20. stavčna nikalnica; 21. vzklík; 22. srbohrvatski pisatelj, ki je pisal pod psevdonimom H. Zagorski (glavno delo: Zagorska roža); tudi italijanski zgodovinar XVII. stoletja; 23. medmet; 24. osvježeno, okrepljeno; 26. vprašalnica; 27. nebesni pojav; 28. groze; 29. biti v določenem mirujočem položaju; 30. mesto v Albaniji; 32. neresnična; 33. slovenska pokrajina; 34. rastlina, ki živi večino v vodi; 35. pomenki; 36. mesto v Belgiji, znamenito zdravilišče; 37. pripadnik jugoslovanskega naroda; 38. oklepno vozilo (srb.); 39. država v ZDA. Navpično: 1. orožno svobode; 2. gorovje v Sloveniji; 3. rimski policijski uradnik; 4. kratica za državne elektrarne Slovenije; 5. vzklík; 6. neravn — vzdiguječe in padajoče premikanje; 7. slovnični pojem; 8. eksotična žival; 9. tekočinski produkt; 10. senčnica, hladnica; 11. kazalni zaimek (množ.); 12. tvorni glagolski način; delovna skupina; 17. obdabi, oblo-

žiti; 19. ne več cela; 20. negotovinski, negotni; 22. področje, gospostvo; 23. enolično, dolgočasno; 25. razvnet, podkurjen; 26. vrsta vozne poti; 28. potomstva; 29. užitek, apetit; 30. pripadnik evropskega naroda — (ljudska oblika naziva, kakršno slišimo danes na primer še v prekmurskem narečju); 31. žensko ime; 33. perusanski grm, iz katerega listov izdelujejo znano mamillo; 35. veznik.

Danes objavljamo drugo nagradno križanko našega nagradnega razpisa, ki smo ga priobčili v 3. številki »TT«. Razpisanih je 30 denarnih nagrad. Objavili bomo skupno štiri nagradne križanke, katerih rešitev opravite vsakega reševalca, ki hkrati priloži ustrežajoče kupone, do sočeločvanja pri žrebanju nagrad. Kdor bo pravilno rešil vse štiri križanke, bo upoštevan pri žrebanju vseh nagrad, med njimi največje, ki znaša 5000 din. Kdor bo rešil samo tri, bo upoštevan pri žrebanju od 6. nagrade naprej, samo dve, od 11. nagrade naprej in samo eno, od 21. nagrade naprej.

Posameznih rešitev ne pošiljajte, ker jih ne bomo upoštevali. Bok za pošiljanje rešitev bomo objavili po izidu zadnje nagradne križanke. Shranjujte skrbno kupone, brez katerih rešitev ne bomo upoštevali!

Ugan ar-ki nagradni razpis **Kupon št. 2**

Ali znate logično misliti?

Miselne naloge so stare kakor je star naš človeški rod. Tisočletja je na primer znano naslednje modrovanje: Nekaj prebivalcev otoka Krete je nekoč dejal: »Vsi prebivalci otoka Krete so lažnivci!« Torej je lažnivec tudi on. Torej je lagal in prebivalci otoka Krete niso lažnivci. Če pa prebivalci otoka Krete niso lažnivci, je torej govoril resnico. Torej so prebivalci otoka Krete le lažnivci itd. To je klasična miselna naloga s številnimi nasprotujočimi se sentencami in varljivimi miselnimi sklepi, pri kateri je treba »možgane že posteno vzeti v roke.« da pride človek na konec tej logiki svojevrstnega mišljenja.

Pod gornjim naslovom bomo v današnji in nekaterih prihodnjih številkah objavili nekaj takih miselnih nalog, ki pa seveda ne bodo tako zapletene in polne logičnih nasprotij. Rešiti jih bo vsak normalni človek, če mu misli kolekaj dobro delujejo.

Evo prvi! Kdor zna navidez težavne stvari in odnose poenostaviti, ta bo v nekaj sekundah odgovoril na njeno zaključno vprašanje. Temeljitejši in počasnejši mislec pa bo morda razmišljal tudi četrt ure, preden bo našel pravi odgovor. Mi bomo odgovor objavili seveda šele v prihodnji številki. Naloga se glasi takole:
Brzovlak drvi iz kraja A v kraj B s hitrostjo 100 km na uro. Hkrati je v A startalo tudi letalo, ki leti proti kraju B s hitrostjo 400 km na uro. Ko prileti letalo do kraja B, se obrne

CRKOVNA PODOBNICA

(—) ' 0

RESITEV UGANK V 3. STEVILKI

Križanka — Vodoravno: 1. mule; 5. Bela; 9. Sperans; 12. someren; 13. argon; 16. Eve; 18. ojen; 23. asa; 24. Ada; 25. uho; 27. ako; 28. kverulant; 29. grd; 31. tla; 32. ata; 33. mrk; 35. Lari; 37. otori; 39. slon; 40. anali; 42. ose; 43. zveniši; 44. divizor; 46. nikotin; 48. Aral; 49. ajda. — Navpično: 1. meglja; 2. urok; 3. lan; 4. en; 5. bo; 6. Ems; 7. leto; 8. arija; 9. sapa; 10. prostrani; 11. separator; 12. sekularen; 13. elektroni; 14. Nino; 17. ve; 20. odelo; 21. ahati; 24. avt; 26. ona; 29. glad; 30. Drava; 33. mieta; 34. Knin; 36. Iiri; 38. os; 39. švod; 41. Izaj; leti letalo do kraja B, se obrne

Lanvin-Castillo mode) je kostum s široko jopico in šal ovratnikom.

Drug predlog za zimski kostum pa je oprijet jopica in visoko stoječ ovratnik.

Pri prvaku Ljubljanske drame

(IZ RAZGOVORA S STANETOM SEVERJEM)

Ko sem Staneta Severja, prvaka Ljubljanske Drame, ujel na pol urice pomenka, se je pravkar vrnil z nedeljskega spreda s svojim najstarejšim sinom, ki hodi v četrto gimnazijo.

»Kaj ga že zdaj pripravljate za odrske deske?« sem ga vprašal. S Stanetom sva si namreč prijatelja že dolgo vrsto let.

»Se na misel mi ne pride,« mi je odvrnil, »čeprav sem jaz že v petem razredu ljudske šole na Viču, kjer sem odrasel, postavil na oder neko mladinsko igro. Talent se prej ali slej sam oglasi in tudi

uveljavi. Nikar, da bi koga silili k nečemu, če za to ne nosi sam klica v sebi.«

Trnova pot proletarskega otroka

Ce kdo, potem se je Stane Sever prebil na oder Slovenskega narodnega gledališča zgolj s svojim velikim talentom in s svojo neomajno gorečnostjo za poklic. Sever je namreč iz delavske družine; oče in mati sta bila delavca. Po očetu, ki je bil vnet igralec na raznih amaterskih odrih, je Stane po dedoval igralsko nagnjenje in talent. Spočetka je tudi on nastopal na amaterskih odrih, bolj pa se je začel baviti z igro na ljubljanskem učiteljskišću. Uprizoritev Cankarjeve »Lepe Vide« na učiteljskišću je bil, kakor je tedaj napisal tudi gledališki kritik France Koblar, prvi pomembni igralski uspeh Staneta Severja in vse njegove generacije. Pozneje je Sever igral v Šentjakobskem gledališću in na viškem sokolskem odru. Leta 1934, ko mu je bilo komaj dvajset let, je začel v manjših vlogah statirati v ljubljanski Drami.

Prva plača — v poštnih znamkah

»In kdaj si prvič »zares« nastopil v Drami?« sem ga pobaral.

»Leta 1937. To so bili čudni časi. Nekateri ljudje nikakor niso hoteli razumeti, da sem zgolj s talentom in lastnim prizadevanjem prišel na deske osrednjega slovenskega teatra. Niso verjeli v moje sile. Spodtikali so se nad menoj, češ da sem samouk, da nimam prave igralske izobrazbe in podobno. Tudi denarja je tedaj menda zmanjkalo v Drami. Nekaj časa so meni plače odštevali kar v poštnih znamkah.«

»Ušel mi je nasmeh. »Kaj si vendar počel z njimi? Gotovo si si dopisoval na vse strani?«

»Nič takega. V slavni oštariji »Pri Pezdurju« v Gradišču sem z njimi plačeval ceho. Se zdaj sem hvaležen oštirki, kadar koli se spominam na to.«

Resnost, vztrajnost in skromnost

»Bi mi povedal kar po domače, kako gledaš na svoj poklic? Koliko vlog si že odigral na odru ljubljanske Drame?«

»Vseh vlog imam doslej za seboj že okrog 200.«

»In koliko je pomembnih vlog?«
»Zame so vse vloge pomembne. Najljubša mi je tista, ki sem vanjo vložil največ truda. Občinstvo seveda to drugače sodi, ker vselej ne razume igralskega prizadevanja, da bi vlogo do kraja doživel v samem sebi. Svojeje dela ne pojmuje lahkonotno, marveč prekleto resno. Nočem biti površen do svojega poklica. Predvsem se zavedam, da brez neštevilnih osebnih žrtv igralca naš teater ne more obstajati. Tako je bilo v preteklosti, ko je marsikateri gledališki ustvarjalec šel prezgodaj v grob, in tako je še danes.«

Njegova velika ljubezen: lutka

V sobi, kjer sva se pogovarjala, je postalo nekoliko hladno. Za hip me je stresel mrz. Stane je to opazil in se otoplo nasmehnil. »Kurimo samo v sobi, v kateri se uče otroci. Jaz pa študiram vloge po-

Zlahtni igralec »Zlahtnega meščana«: »Glejte — vse to sem jaz!« (Zgoraj — Kruticki iz komedije »Še tak lisjak se nazadnje ujame«, Matiček iz »Kranjskih komedijantov«, Čamernik iz »Kolesa teme«, spodaj — Lipe iz »Primorskih zdrah«, Kralj iz »Hamleta« in profesor matematike iz najnovejšega slovenskega filma »Vesna«).

navadi kar v gledališki garderobi. Tam je popoldne mirno in toplo... Saj veš, življenje danes se vedno ni preveč rožnato...«

»Pa ti ostane vsaj kaj časa za osebno razvedrilo?« sem povprašal.
»Kaj se. Vselej mi zmanjkuje časa. Ko naštudiram vlogo in stojim tik pred premiero, bi šele rad začel delati. Sicer pa sem preobremenjen: gledališče, radio, film.

Včasih bi rad šel na koncert, pa nikoli ne utegnem. Pred vojno sem imel doma lutkovno gledališče; lutke sem izdeloval kar sam. Zdaj pa ne pridem do tega, čeprav so lutke moja velika strast.«

»Kaj pa stiki z gledališkim življenjem v tujini? Gotovo si bil po vojni kje zunaj in si se ogledal, kako drugod uganjajo teater?«

»Pustiva rajši to. Bil sem leta 1947 po-

nakučju na Poljskem, a do gledališča sploh nisem prišel. Kolikor sem bil v tujini, sem bil pač tedaj, ko sva bila skupaj v italijanski internaciji. Se še spominš, kako sva lakotovala v Abruzzih? Zalostno, a resnično. Ni deviz...«

Se o tem in onem sva se prijateljsko pomenkovala, o teatru in o življenju, ki mu Stane Sever kot umetnik-realist hoče s Hamletom dosledno držati zrcalo. Povedal mi je tudi, da bo v Torkarjevi »Pravljici o smehu«, ki bo njena premiera v ljubljanski Drami te dni, igral Mrkača, posebno figuro, v kateri je upodobljeno mračništvo nasilnih vladavin. Vloge take vrste Sever še ni igral, kakor sam pravi.

Naposled sem se zbal, da sem umetniku zapravil že kar preveč dragocenega časa; prisrčno sem mu segel v roko in mu začel nadaljnjih uspehov, saj ima pred seboj še dolgo in brez dvoma bogato ustvarjalno pot.

Rado Bordovc

Ravic in kalvados

Ravic, glavni junak romana »Slavolok zmage«, ki izhaja kot podlistek v »Slovenskem poročevalcu«, je med Slovenci postal navdve popularna oseba. Ljudje se zelo zanimajo zanj in komaj čakajo, kaj vse se bo z njim že zgodilo. Odlični in zaljubljeni junak jim je vsekakor zelo všeč. Le dve drobni, a značilni stvari jih motijo. Njegovo spanje. In njegov kalvados (mimo-grede: v Ljubljani ga že točijo, vprašanje pa je seveda, če je pravi!). O teh dveh drobni skrbih priča naslednji razgovor dveh vnetih bralcev romana:

On: »Ti, si opazila? Ta naš Ravic sploh nič ne spi.«

Ona: »Seveda. Toda to še ni vse. Neprestano pije. In vedno samo tisti čudni kalvados.«

On (požre diskretno slino): »Tudi to, da kalvados, da. Torej samo pije in nič ne spi. Čudna stvar! Kako ti vse to razumeš?«

Ona (premišljuje): »Ne razumem. Kdaj pa kdaj le mora odjenjati in se vsaj malo spočiti. Kaj misliš, kdaj pride do tega, do spanja in do abstinence?«

On (dolgo premišljuje, nenadoma pa mu šine v glavo): »Eh, že vem. V četrtek. Da, v četrtek. Enkrat v tednu.«

Ona (zamučeno): »V četrtek? Enkrat v tednu? Kaj pa ti je, fant moj? Ne razumem. (Ga sumljivo pogleda.) Rekla bi, da si danes tudi ti pil kalvados. (Jezno.) Ne imej me za norca. Torej?«

On (zmagoslavno): »V četrtek, da. Saj veš, da v četrtek Poročevalca ne izhaja. Torej ima Ravic takrat, enkrat v tednu, štirindajset ur časa za to, da se lahko napi in mu ni treba popiti niti kapljice kalvadosa.«

Ona: »Morda pa tudi v četrtek ne spi, saj takrat prebira »TT«.

Umetniki ponorejanja in odkrivanja

Med najrazličnejšimi sleparijami, o katerih beremo v svetovnih časopisih, se je zlasti po vojni zelo razpasla trgovina in prekupčevanje s ponorejenimi slikami velikih mojstrov — bodisi sodobnih bodisi preteklih. V Italiji so nedavno odkrili, da je bilo kar 19 slik slikarja Rosaia, ki so bile razstavljene v Benetkah, ponorejenih. Podobni primeri so bili tudi v drugih deželah, posebno v Franciji in Angliji, kjer trgovina s slikami naravnost cvete, Američani kupujejo slike v Evropi, toda prav oni so največkrat žrtve prevar. Posebno v pariških četrtih Montmartre in Montparnasse so mnoge tajne delavnice za ponorejanje slik.

Mnogokrat niti izkušeno oko strokovnjaka ne more ločiti falzifikat od originala. Se le uporaba ultravioletnih žarkov je omogočila zanesljivo odkrivanje ponorejenih slik. Zdaj je bil v pariškem muzeju Louvre osnovan inštitut, v katerem uporabljajo žarke X za preiskavo slik.

Ze med vojno so s posebnim aparatom

lahko ločili stare slike od modernih. Stari slikarji so namreč uporabljali barve mineralnega izvora, medtem ko sodobni uporabljajo barve raztopljivega izvora. Prve ne prepuščajo žarkov X, druge pa.

Navzlic vsem varnostnim ukrepom in vsej previdnosti kupcev in strokovnjakov najdejo ponorejalci poti in načine, s katerimi skušajo zamajati avtentičnost ponorejenih slik. Tako so na primer organizatorji beneške razstave Rosaljevih slik izobesili ponorejene slike v lokalu erega najbolj znanih in upoštevanih trgovcev s slikami v Italiji. Ze samo dejstvo, da je bila razstava prirejena v tem lokalu, je bilo za javnost zadostno jamstvo. Niti eden od mnogih umetniških kritikov ni podvomil v pristnost razstavljenih del. Lahko si predstavljamo njihovo presenečenje, ko so zvedeli, da je od 21 razstavljenih slik bilo kar 19 ponorejenih.

Na zelo premeten način pa so evropski trgovci s ponorejenimi slikami osleparili Američane. Tako je neki evropski trgovec dal ponarediti nekatera dela Leonarda, Tiziana in Rembrandta, obenem pa poslal ameriški carini anonimno pismo z opozorilom, da skušajo vtihoštapiti na ameriška tla dragocene slike. Slike je poslal drugemu trgovcu v New York, s katerim se je že prej dogovoril. Opozorjena, je ameriška carina ugotovila »prevaro« in newyorškemu trgovcu, ki je hlinil veljiko presenečenje, poleg carine naložila tudi globo. Izstavlila mu je seveda tudi potrdilo o plačani carini in globi z navdvo razlogov. To potrdilo je seveda služilo kot dokaz »pristnosti« in lahkovernejši ameriški kupci so v zupanju do ameriške carine plačali čedro vsoto sleparskemu trgovcu. Ta je tako zaslužil mnogo večjo vsoto, kot pa je znašala globa, carina in honorar slikarju kopistu.

mi in mrzlimi predeli našega planeta.

V jasnih, suhih dneh je vodna para nevidna. Ko pa se topel zrak ohladi, jo zagledamo — ali pada v obliki dežja, toče in snega, ali pokrije listje z bleščočimi kapljami rose. Če pa se zbere v drobne drobne kapljice (tako drobne, da bi jih lahko pet milijard zbrali na eni sami kavni žlički) in leže na zemljo, ji pravimo megla — ali pa, če ostane v višinah, oblak.

Ce pogledamo v vročem julijskem popoldnevu v kumululus, moramo vedeti, da ta kumululus predstavlja višino, v kateri je temperatura tako nizka, da se je nevidna voda para, ki je prišla s toplim zrakom z zemlje, zgostila v vidne kapljice. Za neprestano se menjajoči vzorec oblakov na nebu je tako značilen za nekatera kraje in nekatera obdobja, da daje eno najlepših raznolikosti neba.

NEBO BARV

In ko smo že pri lepotah, se spomnimo modrega neba in sinjega morja, belih oblakov, sivkastih jutranjih ur, mavric, bliskov — vse to je nastalo na paleti našega ozračja.

Nebo je modro zato, ker zračni delci prestrežejo vse kratke modre valove in jih razpršijo po nebu. Toda to azurno modro nebo je samo kakšnih 20 kilometrov visoko. V višjih legah je vijoličasto, nad 30 kilometri pa postane črno in tam se zasvetijo vse zvezde.

Tudi jutranja in večerna zarja nastane s podobnim procesom. Sonce je namreč takrat na horizontu — to pomeni, da se morajo žarki prebiti skozi debelejšo plast kot podnevi. Tokrat pa zračne molekule ne samo razpršijo celo vse barve kratkih valovnih dolžin, ostanejo le dolge: rdeče, oranžne, rožnate.

V tej odeji zraka najdemo čudovite kombinacije lepote, skrivnosti in grozote. Zato se je človek oziral v nebo s posebnimi občutki. In nekdo je zapisal: »Včasih je nežno včasih muhasto, včasih strašno, toda nikdar niti za hipce podobno samo sebi. Skoraj človeško je v svoji strasti in skraj kot misel v svoji neskončnosti.«

v kroženju dušika. Dušik potrebuje vse rastline in vse živali, vendar se zelo nerad veže z drugimi elementi; šele posebne bakterije ga lahko sprejmejo iz zraka in ga pretvarjajo v neobhodno potrebne sestavine prsti. Ta daje hrano rastlinam in to spet hrano živalim. Ce pa rastline in živali odmrejo, nastopijo druge bakterije, razkrojijo mrtvi organizem, dušične bakterije odvzamejo nastajajoči amonjak in ga spremeniijo v mineralne nitrte, druge bakterije pa sprostijo del prostega dušika in ga vrnejo v zrak, da s tem zaključijo kroženje.

+ 2.200° C V VIŠINI 400 KILOMETROV NAD ZEMLJO
Temperatura zraka ne pada enakomerno z naraščanjem

*52525252*52525252*52525252*52525252*52525252*

VRATA V VSEMIRJE

višine kakor navadno mislimo, marveč pada samo do višine približno 11.000 metrov, kajti atmosfero greje plasti, ki so najbliže zemlji — toplota, ki jo zemlja izžareva. V stratosferi pa se to padanje ustavi pri stalni temperaturi — 55° C. Od tam naprej temperatura spet narašča zaradi povečanja ozona, ki ima lastnost, da absorbira toploto naravnost od sonca. V višini 80 kilometrov spet pade na — 83° C, kakaj ozona tam ni več. Nato polagoma narašča in doseže v višini 400 km + 2200° C.

Presenetljivo je, da čistih neverjetnih temperatur človeški čutila ne bi zaznala. Neštetih zračnih delci, ki bombardirajo našo kožo, nam v vročih poletnih dneh ustvarjajo občutek toplote.

Čim večja je njihova hitrost tem višjo temperaturo čutila. V visokih zgornjih plasteh zemeljskega ozračja pa je teh zračnih delcev premalo, da bi zapustili kak poseben vtis na kožo. Zato bi vsako živo bitje

VREME IN OBLAKI

Skoraj najbolj zanimiva lastnost ozračja pa je nestalnost, ki se kaže v neprestanih vetrovih. Vse vetrove povzročata dve veliki sili: sončna toplota in vrtenje planeta okrog svoje osi. Ce bi delovalo samo sonce, bi vetrovi pihali iz mest, ki so točno pod soncem, radialno na vse strani. Zaradi vrtenja zemlje pa se tok toplega zraka v hladnejša področja usmerja proti vzhodu ali zahodu in obsežnih krivuljah.

Atmosfera ni miren ocean zraka, marveč pretakajoče se,

na medsebojna izmenjava med zemljo, zrakom in življenjem pa je najbolj poudarjena

LE DVAKRAT DNEVNO V HRANI GA DOBIM- A GLEJTE ČUDO - KAR VIDNO SE REDIM!

ZAHTEVAJTE »REDIN« V VSEH TRGOVINAH - DROGERIJAH NA DEŽELU

IZ MOJEGA MESA IN ČREV NAPRAVITE KLOBASE, IZ MOJE GLAVE IN NOG TLAČENKO, SLANINO, STOPITE V MAST.

KO ŽO PA PRODAJTE »KOTEKSU« KI PLAČUJE NAJVIŠJE DNEVNE CENE.

Najnovjša filmska verzija znanega Wellsovega romana

Nekje v Ameriki je pristal žareči meteor. Ljudje ga presenečeni ogledujejo. Tedaj pove radio, da so podobni meteorji pristali na različnih delih sveta. Zjutraj so žareče gmote samo še kupa pepela, Vojska začne preiskovati ogrožena področja. Geigerjevi števec kažejo visoko radioaktivnost. Iz počasi ohlajajoče se gmote se prično dvigati nekake kovinske kače, ki njihove glave izžarevajo vseučujoče smrtno žarke. Vojska in letalske sile si ne vedo pomagati, celo atomska bomba odpove. Zdad se dvignejo iz hladne gmote »leteči krožniki« na svojo strahotno pot. Nekemu znanstveniku, zaprtemu s svojo nevesto v samotni hiši, se vendarle posreči odsekati »kačjo« glavo. Prenese jo v svoj raziskovalni inštitut, kjer se z najboljšimi učenjaki trudi, da bi dognal izvor njene skrivnostne moči in ji našel protidredstvo. Takrat prispeje vest, da so letiški krožniki napadli New York.

Znanstvenik beži po newyorških ulicah...

Počasi in grozljivo brežični krožniki po ulicah in sipaljejo ognjeno smrt po hišah. Radio poroča, da je ves svet začel goriti. Ljudje se polasti divja panika. Znanstveniki nalože svoje instrumente na avtomobile, da bi kje na deželi nadaljevali z delom — pobesnela množica pa uniči instrumente in zbeži z avtomobili. Medtem se uničevanje nezadržno nadaljuje. Nebotičniki, ulice so v plamenih... videti je, da se bliža konec sveta. Krožnikov je vse več...

Atomski raziskovalec je v tej zmedii izgubil vse sodelavce in prijatelje in beži sam po gorečih newyorških cestah. Ve, da je vse izgubljeno in z drugimi preživeli ljudmi resignirano čaka konca. V tem mračnem razpoloženju zaslišijo obupanci tresk... in spet tresk... Stopijo na cesto in vidijo, kako krožniki drug za drugim strmoglavljajo. Preiskava dožene, da so Marsove uničile naše bakterije. Zemlja je rešena!

Taka je v grobih črtah vsebina novega ameriškega filma »Boj z Marsovc«, ki sta ga režiser George Pal in snemalcec George Barnes ustvarila po slovitom romanu H. G. Wellsa.

Roman »The War of the Worlds« (Boj svetov) je izšel l. 1898 in ga imamo tudi Slovenci v prevodu pod naslovom »Boj z Marsovc«. Doživel je nesteto izdaj in prevodov. Tudi filmali so ga že pred vojno. Wellsove fantastične teme so sila pripravne za film, zato filmski delavci že dolgo črpajo iz njih. Samo film lahko vsako, še tako nemogočo idejo pokaže kot realno dogajanje.

Pri takšnem filmu, kot je »Boj z Marsovc«, seveda igralci sami po sebi ne šte-

DROBTINE

Zenske — režiserji so redke pojave. Doslej so se samo nekatere obdržale na tako odcvornem položaju. Francozi imajo Jacqueline Audry, Američani Ido Lupino, zdaj pa je v Angliji zaslovela Wendy Toye. Bila je plesalka, koreografinja in producentka. Po uspešnem začetku »Tujec ni pustil posetnice«, je nedavno sklenila pogodbo z Aleksandrom Kordo kot njegova stalna režiserka — in že pripravlja film »Trije umorci«.

Eddy Nelson, nekdanji partner Jeanette Mac Donald v filmskih operetah in revijah že dolgo ne sme več. Nekaj časa so ga producenti odklanjali, zdaj pa sam ne mara. Veliko presenečenje je pred kratkim zbudil njegov prvi nastop v newyorškem nočnem lokalni »Copacabana«, kjer ga je neslušalstvo navdušeno pozdravilo.

V. Valenčak

Ingrid Bergman ..PRINCESA“ HAMLET?

Vsega tega je kriv »stric Sam«. Ko je bil letos v Skandinaviji, je hollywoodski producent Samuel Goldwin povedal novinarjem marsikaj o ameriških filmskih težavah in tudi o Ingrid Bergman.

Rekel je: Milijoni obiskovalcev kina imajo za lep čas dovolj globokih dekoltejev ameriških zvezd in svetlolase netalentiranosti Marilyn Monroe, ali precej cenejih plesov Rita Hayworth. Občinstvo hoče spet ljudi... Zato se mora Ingrid Bergman vrniti v Ameriko. Ona je žena, ki bi lahko bolno ameriško industrijo rešila, edina igralka, ki ima pristen talent in intenzivno veselje do igranja.

Greta Garbo ne mara več pred kamero. Pošiljajo ji scenarije za scenarijem, toda vse po vrsti odklanja. Strah jo je, da bi razočarala, strah jo je pred starostjo, pred novimi vlogami, pred publiko. In Bergmanova? Bodimo odkritosrčni: odkar je zapustila Hollywood, nima ameriški film nobene tako močne osebnosti. Zakaj se torej ne bi vrnila?

Odgovor na ta »zakaj« lahko dade morda društva starih devic v ZDA, cerkvene oblasti in vsi mogoči pridigarji morale: ker

Ingrid Bergman z dvojčicama Isabello in Isotto.

je zapustila prvega moža in hčer — in ker je s tem »oskrnila ideal čiste žene« — za kar je vedno veljala. Saj se je tudi v Evropi šele nedavno spravila z okolico in svojimi rojaki — takrat, ko je pogumno pripeljala svojega sedanjega moža Roberta Rossellinija v Stockholm.

Se bo Ingrid hotela vrniti v Ameriko? Sama ni še ničesar rekla, čeprav se italijanskemu filmu in Rossellinijevi režiji nikakor ne more prilagoditi.

Goldwin ji je že pripravil temo — ki je nekaj posebnega. Predstavlja bi jo kot »princeso Hamlet«! Trdi namreč — po

mnenju nekaterih zgodovinarjev (verjetno hollywoodskih!) — da je bil Hamlet deklca. Kraljevski starši so si namreč tako močno želeli sina, da so rojstvo deklice zatajili in jo vzgojili kot fanta. Ti »zgodovinarji« naj bi imeli prave dokaze za to najnovejšo teorijo. Kakor koli že: film, kjer bi igrala Ingrid Bergman princeso Hamlet, bi bila svetovna senzacija. Zato čaka Goldwin nestrno na njen odgovor.

Medtem ko živi Ingrid srečno v krogu svoje družine v Rimu, se torej Amerika spet razburja zaradi nje. Ali bi njen povratek res rešil ameriški film?

Zanimivosti iz Skandinavije

Skandinavija ima bogato filmsko tradicijo in zato ni čudno, če imajo danes tam skoraj 4000 kinodvoran in da letno hodi v kino čez 150 milijonov ljudi. Tudi njihova domača proizvodnja vrže na leto le 60 filmov na trg. Pri nas smo že videli nekaj dobrih filmov njihove proizvodnje.

V Norveški pride na vsakih 7000 prebivalcev po ena kinodvorana, v Švedski na vsakih 2800 prebivalcev, v Danski pa na vsakih 9000. V Norveški imajo okoli 500 kinodvoran s 130.000 sedeži, v Švedski, ki ima polovico manj prebivalstva kakor Jugoslavija, pa je skoraj trikrat toliko kinodvoran, kakor pri nas (okoli 2500), ki lahko sprejmejo nad 600.000 ljudi. Danska, ki ima okoli 500 kinodvoran s 140.000 sedeži, šteje le četrtino prebivalstva Jugoslavije.

Iz gornjih števil vidimo, da je Skandinavija velik oboževalec filmske umetnosti. Poleg domačih filmov kupujejo skandinavske države tudi mnogo tujih. Po 300 do 400 filmov na leto vsaka od njih, od tega približno 70 odstotkov ameriških. To veliko tržišče je zanimivo tudi za uveljavljanje naših filmov, za katere so kupci v teh deželah pokazali že dokaj zanimanja, vendar pa doslej še nismo prodali nobenega.

V Danski in Norveški je zanimiva tudi zaščita domačega filma. Z zakonom je točno določeno, kakšen odstotek morajo dodeliti za predvajanje domačega in kakšen odstotek za predvajanje tujega filma. Vsaka kinodvorana je na ta način prisiljena, da predvaja določeno število domačih filmov na leto, ki so manj obdavnjeni kot tuji. Organiziran je poseben fond iz obdavnjenja tujega filma, ki ga daje država za pomoč domačim filmskim proizvodnjam.

Pa povejmo še eno o mistru Griffithu. Neki radovedni športni poročevalci, — a propos, ali poznate kakšnega poročevalca, ki ni radoveden?... Torej, ta je hotel zvedeti od samega mistra Griffitha, kako da je tako natanko vedel, da je bilo treba na tekmi med Anglijo in »ostankom svetla« pristeti k igri dve minuti »časovne izgube.« Griffith je povedal: »Ko me je zadel strel Jugoslovana Čajkoveškega in sem se zrušil, sem poprej še brž stopal svojo urico. Potemtakem sem natanko vedel, da je moj knockout trajal dve minuti...« Ni dvoma, da je sodnik Griffith dosegel s tem rekord — duhaprisotnosti..

Avstralski komite za olimpiado 1956 je objavil provizorični spored olimpiade, ki bo od 22. novembra do 8. decembra na stadionu Melbourne-Cricket-Grounds. Naj navedemo spored samo za nekatere glavne športne panoge: v lahki atletiki bodo tekmovali od 23. novembra do 1. decembra, v nogometu od 23. novembra do 7. decembra, v veslanju od 23. do 27. novembra in v plavanju od 28. novembra do 7. decembra.

V Sheffieldu so ustanovili plavalni klub bromih in pohabljenih. V ondornem zdravilišču so ugotovili, da ljudje, ki so zboleli za otroško paralizo, navadno sploh ne morejo teči, saj še hodijo težko, a plavaljo razmeroma kar dobro. In tako jim plavanje, ki je samo po sebi idealen šport, nudi obilo razvedrila in jih vidno poživlja.

Angleška nogometna zveza je v okviru proslav svoje 90-letnice priredila tudi umetnostno razstavo slikarskih in kiparskih del z motivi iz športa, predvsem iz nogometa. Prva nagrada je 3000 funtov, okoli pol milijona dinarjev. Charles Buchan, nekaj slavljene internacionalec, je obiskal razstavo in se pred neko ultramoderno sliko globoko zamislil. Zmajal je z glavo, potem pa pogledal v katalog in prebral: »Nogomet«. — »Če je to nogomet«, je presunjen mrmral, »potem bi pa res rad vedel, kaj sem pravzaprav svojčas igral.«

ŠPORTNI KOTIČEK

NEKAJ POSEBNEGA "OD POSEBNEGA DOPISNIKA"

BRANIK SE JE OČREL NA MORJU

ODRED JE ZMAČAL V MEGLI Z 3:1

KLADIVAR NI JE NA KRALJEVAL

DUCATA

IZOLA NIVEC IZOLIRANA

KAR SE JANEZEK UČI TO JANEZ ZNA. PREGOVOR TA, ZA STARE ASE NE VELJA!

...IN PREDNO SO SE IGRALCI ZAVEDLI, JE ZE BIL REZULTAT 3:0

FUJ SUDAC. NE POČAKA DA BI IGRALCI PRIŠLI K ZAVESTI

PAY IC

DUHOVI !!

MIKI RISE MASTER

ZVITOREPČEVE DOGODIVŠČINE

KO JE PRVI SONČNI ŽAREK PREDRL JUTRANJO MEGLJO, JE ZVITOREPČEČE ŽE ODPIRAL VRATA STOLPA...

TAKO!!.. ZDAR PA LE ZA SLEDIVI!!.. STARI JE PRIŠEL OD ZGORAJ IN JE TU NEKJE IZGINIL...

AHA!!.. TUKAJLE NI PAJČEVIN... IN TULE JE RAZPOKA...

DVIGA SE!!.. TO JE Torej TAJNI ROV, KI SE KONČA V STARČEVI KOČI...

HURA!! ODPRT JE... TODA NIČ KAJ PRIJAZEN NI... IN NOBENE SVETILJKE NIMAM...

..PRIZNAM, DA NIMAM ROZKATIH OČUTKOV, KO LEZEM V TO TEMO... UPAM, DA SE MI OČI PRIVADNO TEMI...

ZVITOREPČEČE SE JE IZMED TREH HODNIKOV, ODLIČIL ZA TISTEGA, KI JE PELJAL NAVZGOR...

..NATO JE PLEZAL DO LEŠTVI, TER PRISPEL PO HODNIKU DO VRATC.

DUHOVI !!